

Uuden kirjanpitolain vaikutuksia tilitoimiston toimintaan

Emmi Palm

6.5.2015

Tekijä Emmi Palm	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Opinnäytetyön nimi Uuden kirjanpitolain vaikutuksia tilitoimiston toimintaan	Sivu- ja liitesivumäärä 44 + 9
<p>Opinnäytetyön lähtökohtana on työ- ja elinkeinoministeriön asettaman työryhmän lainvalmistelu, jossa Suomen nykyinen kirjanpitolaki uudistetaan Euroopan unionin komission asettaman uuden tilinpäätösdirektiivin (2013/34/EU) mukaiseksi. Uuden direktiivin aiheuttamat muutokset kirjanpitolakiin tulevat voimaan 20. heinäkuuta 2015. Muutoksen päätarkoituksena on keventää pienten yritysten hallinnollista taakkaa.</p> <p>Tämän työn tarkoituksena on selvittää, kuinka uusi kirjanpitolaki vaikuttaa kohdetilitoimiston prosesseihin, toimintatapoihin, työnjakoon ja sähköisiin välineisiin. Työn rakenne koostuu uudistettavaa kirjanpitolakia ja sen aiheuttamia muutoksia käsittelevästä kirjallisuuskatsauksesta, työn soveltavan osan haastatteluista sekä näihin perustuvista pohdintoista. Tutkimuksessa haastateltiin kohdeyrityksen prosesseista, toimintatavoista, työnjaosta ja sähköisistä välineistä vastuussa olevia johtohenkilöitä. Haastattelut olivat luonteeltaan syvähaastatteluja ja niissä käytetyt kysymykset esitettiin puoliavoimina. Haastattelut toteutettiin kevään 2015 aikana.</p> <p>Tutkimuksen haastatteluaineiston analysoinnissa käytettiin teoriasidonnaista analyysia, jossa teoria ei täysin sido analyysia, vaan enemmänkin ohjailee sen sisältöä. Teorian ja haastatteluiden perusteella todettiin, että uudella kirjanpitolaille ei olisi välittömiä vaikutuksia kohdetilitoimiston toimintaan eikä sen tulevia käytännön vaikutuksia osata vielä arvioida kovin hyvin. Uuden lain konkreettiset muutokset tulevat vasta vuoden 2017 alussa, joten tilitoimistolla on aikaa valmistautua muutoksiin. Tällä hetkellä odotetaan lain lopullista rakennetta sekä muiden tahojen tarkempia ohjeistuksia.</p> <p>Kohdeyritykselle tehtiin tiivistelmä uuden kirjanpitolain vaikutuksista kohdetilitoimiston toimintaan. Tiivistelmä sisältää uuden kirjanpitolain tärkeimmät muutokset sekä pien- ja mikroyritysten lyhennetyt tuloslaskelma- ja tasekaavat.</p>	
Asiasanat tilinpäätösdirektiivi, pienyritys, mikroyritys, tilinpäätös, tilitoimisto	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen tarkoitus	2
1.2	Tutkimuksen rajaus ja käsitteet	3
1.3	Työn rakenne	4
2	Uusi tilinpäätösdirektiivi	5
2.1	Lainvalmistelun taustat ja voimaantulo	5
2.2	Uuden tilinpäätösdirektiivin päälinjaukset	6
2.3	Muut toimenpide-ehdotukset	8
2.4	Uudistuksen taloudelliset vaikutukset	10
3	Pien- ja mikroyritystä koskevat muutokset	11
3.1	Direktiivin pienet ensin -periaate	11
3.2	Pienyritysten supistettu tilinpäätös	12
3.3	Erityishelpotukset mikroyhdistyksille ja -säätiöille	14
3.4	Asetus pien- ja mikroyritysten tilinpäätössäännöksistä	14
3.5	Lausuntopyyntöjen vastauksia	15
4	Toimintaprosessit yleisesti tilitoimistossa	18
4.1	Taloushallinnon prosessikuvaus lyhyesti	18
4.2	Toimintatavat ja työnjako tilitoimistoissa	19
4.3	Sähköinen ja digitaalinen taloushallinto	21
5	Tutkimusprosessi	22
5.1	Prosessikuvaus ja tutkimusmenetelmät	22
5.2	Hyvän tutkimuksen vaatimukset	23
5.3	Tutkimusaineiston kerääminen	23
5.4	Analysointimenetelmät	24
6	Tutkimustulokset	26
6.1	Kohdeyrityksen esittely	26
6.2	Tutkimusongelmien ja haastatteluaineiston vastaukset	27
6.2.1	Muutoksia pien- ja mikroyrityksen tilinpäätösraportointiin	27
6.2.2	Muutoksia kohdetilitoimiston työnjakoon	29
6.2.3	Muutoksia kohdetilitoimiston toimintatapoihin	30
6.2.4	Muutosvaikutuksia sähköiseen taloushallintoon	31
6.2.5	Uuden lain vaikutuksia kohdeyrityksen toimintaan	32
6.2.6	Tutkimuksen tuotos kohdeyritykselle	33
7	Tutkimustulosten arviointi	35
7.1	Pohdinta	35
7.1.1	Pohdintaa tutkimusongelmista ja tuotoksesta	35
7.1.2	Pohdinnan yhteenveto	38

7.2	Kehitys- ja jatkotutkimusehdotukset	38
7.3	Tutkimuksen uskottavuus ja siirrettävyys	39
7.4	Oman oppimisen arviointi.....	39
8	Lähteet.....	41
9	Liitteet	45
	Liite 1. Pienyrityksen lyhennetty tuloslaskelma- ja tasekaava	45
	Liite 2. Mikroyrityksen lyhennetty tuloslaskelma- ja tasekaava	46
	Liite 3. Tuotos kohdeyritykselle	47

1 Johdanto

Moni pienyrittäjä haluaisi vältellä byrokratiaa kaikin keinoin – jos vain voisi. Kirjanpito, tilinpäätökset, viranomaisraportointi sekä muut pakolliset velvoitteet saavat monet pienyrittäjät turvautumaan tilitoimistojen asiantuntevaan apuun. Byrokratiaportaikkoa halutaan nyt kuitenkin helpottaa Euroopan unionin komission tilinpäätösdirektiivin (2013/34/EU) uudistuksen myötä. Työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut työryhmän, joka laatii toimenpideehdotukset kirjanpitolain uudistamiseksi, jotta direktiivin ehdot täyttyvät Suomessa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014a.)

Työ- ja elinkeinoministeriön asettaman työryhmän loppuraportin hyväksymisprosessi lainvalmistelun osalta on vielä kesken. Työssä esitetyt lainvalmistelut voivat vielä prosessin edetessä joiltain osin muuttua, mutta päälinjauksien katsotaan pysyvän ehdotetun mukaisina. Loppuraportin kommentointiaika on päättynyt 31. tammikuuta 2015 ja julkaistut kommentit näkyvät työ- ja elinkeinoministeriön internetsivuilla. Uuden direktiivin tuomat muutokset tulevat Suomessa voimaan 20. heinäkuuta 2015. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2015.)

Mitä vaikutuksia lakiuudistus aiheuttaa tilitoimistolle? Tämä kysymys on tämän opinnäytetyön pääongelma ja muut alaongelmat kiteytyvät tiiviisti tämän kysymyksen ympärille. Tarkoituksena on esitellä lainvalmistelun päälinjaukset ja niiden vaikutukset ennalta määrätyn tilitoimiston toimintaan. Aihe on kiinnostava, koska se on ajankohtainen ja tulee vaikuttamaan monen kirjanpitovelvollisen toimintaan. Lakiuudistuksen keskeisimpiä muutospunkteja ovat pienyrityksen byrokratian helpottaminen ja tilinpäätösinformaation vaatimusten muutokset. Koska kohdetilitoimiston asiakkaista puolet on pienyrityksiä, on perusteltua perehtyä tarkemmin pien- ja mikroyrityksiä koskeviin lakiehdotuksiin. Työryhmän tekemä loppuraportti on julkaistu lokakuussa 2014 ja sen kommentointiaika loppuu 31. tammikuuta 2015. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014a.) Tämä opinnäytetyö ajoittuu vuoden 2015 keväälle, joten työhön on haluttu sisällyttää työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivuilla olevia kommentteja lainvalmistelusta.

Tutkimuksen ensisijaisena hyötynä on kohdeyritykselle tehty tiivistelmä lainvalmistelun vaikutuksista sekä opiskelijan ammatillisen osaamisen kehittäminen. Ammattikuntani hyötynä voidaan nähdä selkeä raportti, jossa on koottu yhteen tämän hetkiset lainvalmistelut. Opinnäytetyöprosessin kuvaaminen katsotaan tärkeäksi, koska se auttaa lukijaa ymmärtämään, mistä työvaiheista tutkimus koostuu. Prosessissa kuvataan työn etenemistä ja sen vaiheita, mikä mahdollistaa työn luotettavuuden ja tavoitteiden täyttymisen arvioinnin. Työ

on laadullinen tutkimus ja tutkimusaineisto on kerätty kvalitatiivisin menetelmin. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, mitä toimenpiteitä direktiivi aiheuttaa pien- ja mikroyritykselle ja miten nämä muutokset vaikuttavat kohdetilitoimiston toimintatapoihin.

Vaikka työ ei ole sopimuksellisesti toimeksianto, tulee kohdeyritys hyödyntämään työssä esitettyjä muutostarpeita ja tutkimustuloksia. Kohdeyrityksen kanssa on sovittu, että työn tarkoituksena on ensisijaisesti kartuttaa opiskelijan osaamista ja asiantuntijuutta. Raportin avulla yritykselle laaditaan tiivistelmä lakiehdotuksen aiheuttamista muutosvaatimuksista tilinpäätösraportoinnissa.

1.1 Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää miten uudistettu kirjanpitolaki tulee todennäköisesti vaikuttamaan tilitoimiston toimintaan. Tutkimusongelmat on määritelty työn aiheen kannalta sopiviksi ja niiden tavoitteena on tukea työn sisällöllistä luotettavuutta.

Ongelmina nähtiin seuraavat asiat:

- Pääongelma: Mitä vaikutuksia uudella kirjanpitolalla on kohdetilitoimiston toimintaan?
- Alaongelmat 1-4:
 1. Miten pien- ja mikroyrityksen tilinpäätösraportointi muuttuu?
 2. Miten tilitoimiston työnjako muuttuu?
 3. Mitkä ovat lainvalmistelun vaikutukset sähköiseen taloushallintoon?
 4. Kuinka tilitoimisto joutuu muuttamaan toimintatapojaan?

Tutkimuksen alaongelmat on kuvattu peittomatriisin avulla. Peittomatriisi osoittaa tietoperustan ja empirian välisen linkittyneisyyden sekä kuvaa koko työn rakennetta. Alla olevalla taulukolla lukijalle havainnollistetaan opinnäytetyön alaongelmat, alaongelmien teoria ja tutkimuksen tulokset.

Taulukko 1. Peittomatriisi

Tutkimusongelma	Teoria (luvun nro)	Tulokset (luvun nro)
1. Miten pien- ja mikroyrityksen tilinpäätösraportointi muuttuu?	3.1–3.5	6.2.1
2. Miten tilitoimiston työnjako muuttuu?	4.2	6.2.2
3. Mitkä ovat lainvalmistelun vaikutukset sähköiseen taloushallintoon?	3.5, 4.3	6.2.4
4. Kuinka tilitoimisto joutuu muuttamaan toimintatapojaan?	4.2	6.2.3

Kirjanpitolakiehdotuksen toimenpide-ehdotuksia verrataan nykyiseen kirjanpitolakiin 30.12.1997/1336, jotta nähdään mitä konkreettisia muutoksia lakiehdotus tuo mukanaan. Tarkoituksena on myös, että kohdeyritys voi hyödyntää tutkimusta ja siitä syntyvää tuotosta lakiuudistuksen aiheuttamissa toimenpidevalmisteluissa. Työn päälähte on työ- ja elinkeinoministeriön asettaman työryhmän loppuraportti ”Pienyrityshelpotukset ja vuoden 2013 tilinpäätösdirektiivi” (TEM 2014).

1.2 Tutkimuksen rajaus ja käsitteet

Lakiuudistuksen keskeisimmät muutosvaatimukset tulevat koskemaan pienyrityksiä. Työ- ja elinkeinoministeriön asettama työryhmä ehdottaa Suomeen määritettäväksi uudet yrityskoot. Tutkimuksen hallittavuuden kannalta työtä tarkastellaan tilitoimiston pien- ja mikroyritysasiakkaisiin ja toimintamuutoksiin. Työssä on haluttu käyttää tilitoimiston näkökulmaa, koska uusi kirjanpitolaki tulee vaikuttamaan tilitoimiston asiakkaisiin. (TEM 2014, 23–24.)

Työssä ei käsitellä yksityiskohtaisesti suuryrityksiä koskevia muutoksia, kansainvälisten tilinpäätösstandardien muutoksia eikä lakiehdotuksen tuomia muutoksia luonnonvarojen hyödyntävien yritysten raportointivelvoitteisiin. Tarkoituksena on esitellä nämä muutokset lyhyesti päälinjauksissa, mutta syvällisempi tulkinta rajoittuu pienyrityksiä koskeviin muutoksiin.

Tutkimuksessa käytetyt käsitteet liittyvät pääsääntöisesti taloushallinnon peruskäsitteisiin. Seuraavia käsitteitä on haluttu selventää, koska niiden ymmärtäminen helpottaa työn luettavuutta:

- **Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM):** Valtioneuvoston ministeriö, jonka tarkoituksena on vastata ”Suomen yrittäjyyden ja innovaatiotoiminnan toimintaympäristöstä, työmarkkinoiden toimivuudesta ja työntekijöiden työllistymiskyvystä sekä alueiden kehittämisestä.” (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014b.)
- **TEM:n asettama työryhmä:** Seitsemän henkilön muodostama työryhmä, jonka tarkoituksena on selvittää kuinka EU:n uusi tilinpäätösdirektiivi asetetaan voimaan Suomen lainsäädännössä (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014a).
- **Direktiivi:** Euroopan unionin asettama säännös, jota kaikkien EU jäsenmaiden tulee noudattaa. Direktiivissä usein määritellään enimmäis- ja vähimmäismäärät, joiden rajoissa yksittäiset maat voivat soveltaa miten lakiehdotukset käytännössä tullaan toteuttamaan. (Euroopan unioni 2015.)
- **Pienyritys:** Yrityskoko sisältää kaikki yritysmuodot, jotka täyttävät direktiivin mukaiset rajaehdot. Työryhmä ehdottaa Suomeen sovellettavaksi maksimidirektiiviä, jolloin käyttöön otettaisiin direktiivin sallimat enimmäismäärät. Pienyrityksessä enintään yksi kolmesta säädellystä raja-arvosta saa ylittyä tilinpäätöspäivänä. Raja-arvot ovat: liikevaihto 12 miljoonaa euroa, taseen loppusumma 6 miljoonaa euroa ja työntekijöitä tilivuoden aikana keskimäärin 50. (TEM 2014, 22.)

- **Mikroyritys:** Pienyritysten osajoukko, johon voidaan soveltaa mikroyrityshelpotuksia. Työryhmä ehdottaa Suomeen tulevaisuuteksi mikroyrityksiä, joiden tilinpäätöspäivänä vain yksi säännellyistä raja-arvoista saa ylittyä. Raja-arvot ovat: Liikevaihto 0,7 miljoonaa euroa, taseen loppusumma 0,35 miljoonaa euroa ja 10 työntekijää keskimäärin tilikauden aikana. (TEM 2014, 23.)

1.3 Työn rakenne

Työ noudattaa Haaga-Helia ammattikorkeakoulun käyttämää perinteistä tutkielman rakennetta, joka sisältää johdannon, tietoperustan, empiirisen osuuden ja pohdinnan. Johdannossa lukija tutustutetaan aiheeseen ja tutkimukseen kertomalla työn taustat sekä merkitys. Johdanto käsittää myös työn käsitteet, rajauksen sekä työssä käytettyjen menetelmien esittelyyn.

Teoriaosan ensimmäisessä pääluvussa käsitellään uudistetun kirjanpitolain toimenpideehdotuksen taustat ja voimaantulo, päälinjaukset, työryhmän toimenpideehdotukset ja muutoksien odotetut taloudelliset vaikutukset. Tutkimuksen kannalta on tärkeää ymmärtää teoriaosuudessa esitellyt toimenpideehdotukset ja miten ne muuttaisivat nykytilaan. Teoriaosuuden toisessa osassa käydään läpi tarkemmin pien- ja mikroyhteisöjä koskevat muutokset. Osiossa käsitellään pienyrityksen maksimidirektiivin tuomat vaatimukset, erityiset helpotukset mikroyhdistyksille ja -säätiöille sekä uusi asetus koskien pien- ja mikroyrityksen tilinpäätössäännöksiä. Lausuntopyyntöjen vastauksissa on esitelty eri yhteisöjen antamia lausuntoja lakiehdotuksesta. Lausunnot koskevat pääasiassa pien- ja mikroyhdistyksiä koskevia uudistuksia. Teoriaosan kolmas pääluku käsittelee tilitoimistojen toimintatapoja yleisellä tasolla. Alaluvut käsittelevät taloushallinnon prosesseja, toimintatapoja ja työnjakoa sekä sähköistä ja digitaalista taloushallintoa. Teoriaosuuden neljäs pääluku käsittelee tutkimusprosessia teorialähtöisesti. Tutkimusprosessissa perehdytään prosessien kuvaamiseen, tutkimusmenetelmien kuvaamiseen, tutkimusaineiston keräämiseen, hyvän tutkimuksen vaatimuksiin sekä työssä käytettyjen analysointimenetelmien esittelyyn.

Empiirisessä osiossa käydään läpi tutkimustulokset. Tutkimustuloksissa esitellään kohdeyritys, analysoidaan tutkimusaineisto, esitetään ratkaisuja tutkimusongelmiin kohta kohdalta ja lopuksi esitellään tutkimuksen tuotos. Tutkimuksen arviointi-pääluku sisältää pohdintaa, jossa keskitytään tutkimusongelmien ja muiden työssä esille nousseiden asioiden tarkasteluun. Pääluvun lopussa arvioidaan tutkimuksen uskottavuutta ja siirrettävyyttä sekä opiskelijan omaa oppimista koko oppinäytetyöprosessin ajalta.

2 Uusi tilinpäätösdirektiivi

Tässä luvussa käydään läpi uudistettavan kirjanpitolain taustat ja voimaantulo, päälinjaukset sekä sen taloudelliset vaikutukset. Direktiivin päälinjaukset käydään tässä osiossa lyhyesti läpi, samaten kuin työryhmän laatimat toimenpide-ehdotukset. Työryhmän linjauksissa on mukana uudistuksia, jotka ovat kansallisia. Päälinjaukset ja toimenpide-ehdotukset käsitellään yksityiskohtaisemmin pien- ja mikroyrityksiä koskevassa pääluvussa. Direktiivin taloudellisia vaikutuksia käydään läpi Euroopan unionin komission esittämien näkemyksien mukaisesti.

2.1 Lainvalmistelun taustat ja voimaantulo

Euroopan parlamentti ja neuvosto on 26. kesäkuuta 2013 saattanut voimaan uuden tilinpäätösdirektiivin, jonka tarkoituksena on helpottaa tilinpäätössäännöstelyä sen jäsenmaissa. Direktiivissä esitetyt päälinjaukset tulevat vaikuttamaan Suomen kirjanpitolakiin ja kirjanpitoasetukseen. Jotta Suomen normisto voidaan mukauttaa direktiivin vaatimukseen mahdollisimman sulavasti, on työ- ja elinkeinoministeriö asettanut 7. elokuuta 2013 työryhmän, jonka tarkoituksena on ollut selvittää kirjanpitolain ja siihen liittyvän muun sektorilainsäädännön muutostarpeita. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014a.)

Uudistustyöryhmä on luovuttanut loppuraportin 14. lokakuuta 2014 ja työ- ja elinkeinoministeriö on lähettänyt mietinnön lausuntokierrokselle. Lausuntokierroksen määräaika päättyi 31. tammikuuta 2015, minkä jälkeen on arvioitu mahdollisia lisämuutostarpeita. Vaikka lakiehdotukseen saattaa lausuntokierroksen jälkeen tulla muutoksia, pidetään sen voimaantuloa nykyisillä ehdoilla hyvin todennäköisenä. Työryhmä on pyytänyt lausuntovastauksia koskien lainvalmistelua valitsemiltaan yhteisöiltä. Kommentit on julkaistu työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivuilla. Työryhmän tehtävänä on ollut selvittää, mitä muutoksia lainvalmisteluun tulee sisällyttää ja kaikissa muutosehdotuksissa työryhmän on pitänyt huomioida kirjanpito- ja tilinpäätöskäytänteiden yksinkertaistaminen. Osa uuden direktiivin muutoksista on pakottavia ja osan toimenpide-ehdotuksista työryhmä on oma-aloitteisesti ehdottanut itse. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014a.)

Uuden direktiivin voimaantulo jäsenmaissa on säädetty alkavaksi viimeistään 20. heinäkuuta 2015. Kansalliset säädökset on tarkoituksena ottaa käyttöön vasta 1. tammikuuta 2016 ja sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Aikataulutus antaa muutoksia koskeville toimijoille aikaa tutustua ja varautua lakiehdotuksen tuomiin uusiin toimenpidevaatimuksiin. (TEM 2014, 1.)

2.2 Uuden tilinpäätösdirektiivin päälinjaukset

Uuden tilinpäätösdirektiivin tavoitteena on yksinkertaistaa kirjanpito- ja tilinpäätöskäytäntöitä (TEM 2014, 18). Uuden direktiivin myötä suurimmat vaikutukset tulevat näkymään pienyritysten byrokratian vähentymisenä sekä kirjanpitolain rakenteellisena selkeytymisenä. Pienyrityksille halutaan rakentaa selkeä ja yhdenmukainen ohjeistus heidän lakivelvoitteistaan. Päälinjaukset keskittyvät pienyrityksiin, mikroyritysten helpotuksiin, yrityskokoihin, informaatiovelvoitteisiin sekä yleisiin kirjanpidon menetelmiin, aineistoihin ja säilytykseen.

Päälinjaukset on listattu työ- ja elinkeinoministeriön asettaman työryhmän loppuraportin perusteella seuraavasti:

- Pienet ensin -periaate
- Pienyritysten supistetut liitetiedot
- Jäsenvaltio-optio lisähelpotusten antamiseen mikroyrityksille
- Mikroyritysten ”suojatamasaännös”
- Tilinpäätösperiaatteiden olennaisuus
- Pienkonsernipoikkeus
- Kaivannaisteollisuuden ja aarniometsien puunkorjuuyhtiöiden erityisvelvoitteet
- Kirjanpidon menetelmät, aineistot ja säilytys. (TEM 2014, 4-7.)

Pienet ensin -periaatteella halutaan korostaa Euroopan unionin uutta näkemystä, jonka mukaan suositaan enemmän pieniä yrityksiä suurten asemesta. Pienyrityksiltä ei voida vaatia enempää lisäinformaatiota kuin mitä uusi direktiivi sallii. Lisäksi pienyrityksen määrittävät raja-arvot muuttuvat pakottaviksi jäsenmaissa. Yksittäinen jäsenmaa voi itse määrittellä direktiivin sallimissa vähimmäis- ja enimmäismäärien rajoissa, mitä raja-arvoja pienyritysten määrittelyssä tullaan käyttämään. Suomessa on ehdotettu sovellettavaksi maksimidirektiivin mukaisia raja-arvoja, jotka käydään tarkemmin läpi seuraavassa pääluvussa olevassa ”Direktiivin pienet ensin -periaate” -alaluvussa. (TEM 2014, 4.)

Pienyrityshelpotukset keventävät pienten yritysten tilinpäätösinformaatiovelvoitteita. Tämä tarkoittaa, että tilinpäätöksessä esitettäviä liitetietoja ei voida vaatia kuin direktiivin salliman maksimin verran. Suomessa on ehdotettu sovellettavaksi maksimin mukaisia liitetietovaatimuksia, jolloin kahdeksan pakollisen liitetietokohdan lisäksi käytetään viittä muuta liitetietokohtaa. Jäsenmaille on annettu mahdollisuus soveltaa kansallisesti direktiivin mukaista lyhennettyä tuloslaskelma- ja tasekaavaa sekä mahdollisuutta vapauttaa pienet yritykset toimintakertomuksen laatimisesta. (TEM 2014, 4.)

Uusi tilinpäätösdirektiivi antaa jäsenmailla mahdollisuuden keventää mikroyritysten raportointia erityisillä helpotustoimenpiteillä. Mikroyrityksen ei tarvitse laatia tilinpäätöksen liitetietoja eikä toimintakertomusta. Säännös sisältää kuitenkin ehdon taseen loppuun liitettävistä tiedoista, mikäli liitetietoja ja toimintakertomusta ei laadita. Mikroyritys voi lisämahdollisuutena soveltaa lyhennettyä tuloslaskelma- ja tasekaavaa tai jopa luopua tuloslaskelman ja liitetietojen julkistamisesta kokonaan. Työryhmän näkemysten mukaan mikroyrityksen lisähelpotuksia ei ole tarpeellista soveltaa täysimääräisesti Suomessa. Mikroyrityksille tulee erityishelpotuksena ”suojasatamasäännös”, joka tarkoittaa, että oikean ja riittävän kuvan antamisen vaatimuksia ei voida soveltaa mikroyritykseen. Työryhmän esittämiä rajoitteita käsitellään tarkemmin seuraavan pääluvun mikroyritystä käsittelevissä alaluvuissa. (TEM 2014, 5 & 24.)

Tilinpäätösperiaatteiden olennaisuus määritellään vaatimuksiksi, joita ei tarvitse noudattaa mikäli ”noudattamisen vaikutus on epäolennainen” (TEM 2014, 5). Nämä mainitut vaatimukset koskevat kirjanpitoon merkitsemistä, arvon määrittämistä, esittämistapaa, tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja ja konsernitilinpäätöksen laatimista. Tietojen olennaisuuden merkitys tilinpäätöksessä on merkittävä tekijä tilinpäätöstietoja vastaanottavalle taholle. Jotta oikean ja riittävän kuvan ehdot täytyvät tilinpäätösinformaatiota laadittaessa, on tilinpäätöksen laatijan vastaisuudessa annettava olennaiset tiedot informaation käyttäjän näkökulmasta. (TEM 2014, 5-6.)

Uusi direktiivi vapauttaa pienet yritykset konsernitilinpäätöksen ja konsernin toimintakertomuksen laatimisesta. Kansainvälistymisen myötä moni pieni yritys kuuluu johonkin isompaan kansainväliseen konserniin. Tytäryhtiöt joutuvat nykyään tekemään emoyhtiön tilinpäätöstä varten lukuisia oikaisuja ja täsmäytyslaskelmia. Julkisesti noteeratut yhtiöt noudattavat IFRS-tilinpäätösstandardia, joka poikkeaa rakenteeltaan ja sisällöltään Suomen tilinpäätösstandardeista. Tilinpäätösdirektiivi määrittelee pieneksi konsernivolliseksi yhtiön, jonka liikevaihtoraja-arvo on 8 miljoonaa euroa, taseen loppusumma 4 miljoonaa euroa ja henkilöstön lukumäärä keskimäärin tilivuoden aikana 50. Suomeen työryhmä on ehdottanut sovellettavaksi maksimidirektiivin mukaisia raja-arvoja liikevaihdon ja taseen loppusumman osalta. Tällöin liikevaihdon raja-arvo on 12 miljoonaa euroa ja taseen loppusumman raja-arvo 6 miljoonaa euroa. Pienen konsernin säännöksiä sovelletaan, mikäli vähintään kaksi kolmesta raja-arvosta ei ylitä tilinpäätöspäivänä. Pienten yritysten konsernitilinpäätösveloitteesta on haluttu luopua kustannussäästösyistä. (TEM 2014, 3 & 6.)

Erillislaki koskien öljy-, kaasu- ja kaivannaisteollisuutta sekä aarniometsien hakkuuta lisätään kirjanpitolakiin. Näillä aloilla toimivien suuryritysten on uuden pakottavan veloitteen mukaan raportoitava vuosittain hallitukselle suoritettavat maksut jäsenmaan asettaman tavan

mukaisesti, joko tilinpäätöksessä tai erillisenä dokumenttina. Työryhmä on ehdottanut, että tilinpäätöksestä tehdään erillinen vuosiselvitys. Raportoitavan summan vähimmäismäärä on 0,1 miljoonaa euroa. Uuden direktiivin mukaan suuryrityksessä vähintään kaksi seuraavista kolmesta raja-arvosta ylittyy tilinpäätöspäivänä: liikevaihto 40 miljoonaa euroa, taseen loppusumma 20 miljoonaa euroa ja työntekijöitä tilivuoden aikana keskimäärin 250. (TEM 2014, 6 & 24.)

Työryhmä on halunnut nostaa esiin myös kirjanpitolaisissa olevien kirjanpidon menetelmiä, aineistoja ja säilytystä koskevien säädösten muutostarpeet. Muutostarpeet kohdistuvat tietoteknisiin seikkoihin ja vanhentuneisiin käsitteisiin. Uutena vaatimuksena on tilinpäätöksen liitetietojen perustana olevien laskelmien ja asiakirjojen säilyttäminen tositteiden kaltaisina liitetietotositteina. Aineistojen säilytykseen halutaan tehdä muutoksia, jolloin paperimuotoinen tasekirja korvataan luettelolla kirjanpidosta ja aineistosta. Kirjanpitoaineistojen säilyttäminen tulee järjestää luotettavalla tavalla, koska se parantaa tilinpäätöksen tarkasteltavuutta kauden jälkeen. Tietotekniikan käyttö halutaan hyödyntää laajamittaisesti sekä parantaa kirjanpitovelvollisen ja viranomaisten välistä sähköistä tiedonsiirtoa. Vaatimuksena on, että kaikkia kirjanpitoja ja aineistoja on pystyttävä tarkastelemaan Suomesta käsin ilman viivettä. Tämän seurauksena kirjanpito ja aineistot on säilytettävä luotettavassa sähköisessä muodossa paremman tarkasteltavuuden vuoksi. (TEM 2014, 7 & 11.)

2.3 Muut toimenpide-ehdotukset

Edellisessä alaluvussa esitettyjen päälinjausten lisäksi työryhmä on ehdottanut muita muutoksia. Työryhmä on yksinkertaistanut kirjanpitolainsäädännön rakennetta, uudistanut yrityskokojen määrittelyn maksimidirektiivin mukaiseksi, esittänyt kehitysehdotuksia liittyen viranomaisten tulevaisuudessa käyttämiin teknologisiin menetelmiin ja välineisiin, määritellyt pääomalainan merkitsemisperiaatteita sekä esittänyt mahdollisuuden kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltamiseen rahoitusvälineiden ja sijoituskiinteistöjen sekä rahoitusleasingsopimusten tilinpäätöskäsittelyssä. (TEM 2014, 7-8 & 11–15.)

Kirjanpitolain rakenteeseen ja sisältöön on jouduttu ehdottamaan direktiivin tuomien säännösten ja teknologian kehityksen vuoksi merkittävä määrä muutoksia. Tärkeimmät muutokset koskevat pien- ja mikroyritysten tilinpäätöksen sisältöä, josta työryhmä haluaa tehdä oman erillisen asetuksen. Rakenteen yksinkertaistamiseksi myös ministeriöasetuksien kaltaiset säännöt koskien kirjanpidon eri aihealueita kumotaan ja siirretään suoraan lakiin. Kaivosteollisuuden ja aarniometsien puunkorjuuta harjoittavien suuryritysten erillislaista tehdään oma erillinen asetus, mikä myös parantaa lakirakenteen hallittavuutta. (TEM 2014, 6-7.)

Yrityskokojen määrittely on laadittu direktiivin pakottavuuden vuoksi uusin raja-arvoin. Uudet yrityskoot ovat pienyritys, mikroyritys, suuryritys ja keskikokoisyritys. Nykyinen kirjanpitolaki määrittelee ainoastaan pienet kirjanpitovelvolliset yritykset, joten yrityskokojen määrittelyyn tulee selkeämpiä raja-arvoja. Alla olevassa taulukossa on esitetty uudet yrityskokoluokkamääritykset:

Taulukko 2. Uudet yrityskokoluokkamääritykset

	Suuryritys	Keskikokoisyritys	Pienyritys	Mikroyritys
Liikevaihto	40 MEUR	40 MEUR	12 MEUR	0,70 MEUR
Taseen loppusumma	20 MEUR	20 MEUR	6 MEUR	0,35 MEUR
Henkilöstön lkm	250	250	50	10
Ehdot	Tilinpäätöspäivänä kaksi raja-arvoa saa ylittyä	Tilinpäätöspäivänä vain yksi raja-arvoista saa ylittyä	Tilinpäätöspäivänä vain yksi raja-arvoista saa ylittyä	Tilinpäätöspäivänä vain yksi raja-arvoista saa ylittyä

Pien- ja mikroyritysten raja-arvot on ehdotettu maksimidirektiivin mukaisiksi. Keskikokoisyrittäjien määrittelyyn käytetään samoja raja-arvoja kuin suuryrittäjien määrittelyssä, mutta poikkeuksena, keskikokoisyrittäjien raja-arvoista vain yksi saa ylittyä. (TEM 2014, 24.)

Työryhmä on nähnyt kirjanpitolokojen ratkaisujen kehittämisen tärkeäksi elementiksi. Direktiivi ei suoraan tuo pakottavia velvoitteita teknologisiin ratkaisuihin, mutta kannustaa jäsenmaita sähköisten työvälineiden kehittämiseen julkisella tasolla. Tämä tarkoittaa, että viranomaistahojen järjestelmiä halutaan tulevaisuudessa kehittää mahdollisimman yksinkertaisiksi ja monitahoisiksi. Hallinnollisen taakan keventämiseksi viranomaistahojen tulisi tehdä laajempaa yhteistyötä, mikä mahdollistaisi yhden yhteisen tilinpäätösrekisterin. Työryhmän esittämä yhteinen tilinpäätösrekisteri helpottaisi kirjanpitovelvollisen tilinpäätöksen aiheuttamaa työmäärää, koska tällöin informaatio voidaan toimittaa yhdellä kertaa yhteen tietokantaan. Näin mittavien muutosehdotuksien suunnittelu ja toteutus vie laajalti aikaa, mutta työryhmä on huomionnut tulevaisuuden mahdollisuudet muokkaamalla kirjanpitolakia, jotta tämän kaltaiset toimet on mahdollista ottaa käyttöön tulevaisuudessa. (TEM 2014, 11–12.) Työryhmä on huomionnut ehdotuksen, jossa Suomeen otettaisiin käyttöön TALTIO-tapahtumatiedosto. TALTIO mahdollistaisi paremman sähköisen talousraportoinnin ja lisäksi kirjauksien automatisointia. Kansallisesti yhtenäinen tiedostomuoto helpottaa eri järjestelmien yhteentoimivuutta ja talousraportit voidaan muodostaa XBRL-pohjaisessa muodossa, jolloin aineistojen luettavuus säilyisi sähköisessä arkistomuo-

dossa. (TEM 2015e, 7.) XBRL (eXtensible Business Reporting Language) on yrityksen taloudellisten tietojen esittämisen raportointikieli ja Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry (TIEKE) on yhteistyössä muiden tahojen kanssa aloittanut sen käyttöönottamisen laajamittaisesti tilinpäätöstietojen ja veroilmoitusten raportoinnissa (TIEKE 2015). Verohallinto on saanut toimeksiannon Valtionvarainministeriöltä yhteisen vastaanottojärjestelmän toteuttamiseksi, mutta Patentti- ja rekisterihallituksen, Tilastokeskuksen ja Verohallinnon yhteisen tilinpäätösrekisterin osalta tarvitaan vielä muutoksia lainsäädäntöön. (TEM 2015e, 10.)

Nykyisen osakeyhtiölain 21.7.2006/624 12 luvun mukaan pääomalaina merkitään taseeseen erillisenä eränä ja voidaan palauttaa sen antajalle vain 12 luvun 1 pykälässä säädettyjen määräysten täytyttyä. Pääomalainan sijoittamiseen taseessa ei ole annettu tarkempia sääntelyitä ja työryhmä on erimielisyyksien kautta päätenyt siihen, että kyseinen erä voidaan sijoittaa joko omaan pääomaan tai vieraaseen pääomaan. Sijoittamisessa erityisen tärkeää on tarkastella sopimuksen kaikkia tosiasiallisia ehtoja, jotta oikean ja riittävän kuvan antamisen ehdot täyttyvät. Työryhmän lopputuloksena on, ettei lakiin tulla sisällyttämään uutta säännöstöä pääomalainojen sijoittamisesta. (TEM 2014, 14.)

Pien- ja mikroyritystä suuremmat yhtiöt saavat helpotuksia rahoitusvälineiden ja sijoituskiinteistöjen arvostamisessa. Uuden säännöksen mukaan pörssi-arvopaperit, muut rahoitusvälineet ja sijoituskiinteistöt voidaan tilinpäätöksessä arvostaa käypään arvoonsa IFRS-standardien mukaisesti. Rahoitusleasingsopimuksen koneet tai laitteet tulee merkitä jatkossa yrityksen tilinpäätökseen, vaikka yritys ei suoranaisesti omista kohdetta. Nämä muutokset helpottavat ja yhtenäistävät konsernitilinpäätöksien laatimista. (TEM 2014, 15.)

2.4 Uudistuksen taloudelliset vaikutukset

Euroopan unionin komissio katsoo uuden tilinpäätösdirektiivin hyödyttävän yhtiöitä byrokratian vähentymisenä. Yhtiöiden hallinnollisten vaatimuksien vähentyminen jäsenmaissa mahdollistaa EU-tasolla noin 1,7 miljardin säästöt, joista 1,5 miljardia koostuu pelkästään pienten yritysten säädösten yhtenäistämisestä ja byrokraattisista helpotuksista. Suomessa muutoksien ei katsota aiheuttavan merkittäviä säästöjä, koska Suomi on jo laajasti soveltanut nykyisen direktiivin mahdollistamia helpotuksia. Uuden yrityskokomäärityksen myötä pien- ja mikroyrityksiin luokitellut yhtiöt saavat säästöjä erillisten helpotuksien myötä. Kirjanpitoa koskevien uusien säännösten sähköisistä asiakirjoista katsotaan aiheuttavan yrityksille hyvin vähäisiä lisäkustannuksia. Tulevaisuudessa informaation ”reaaliaikaisuus” mahdollistaa harmaan talouden tehokkaamman torjunnan. (TEM 2014, 16–17.)

3 Pien- ja mikroyritystä koskevat muutokset

Pien- ja mikroyritystä koskevat muutokset -luvussa käydään läpi direktiivin pienyritystä koskevat muutokset sekä erityisesti liikkeenharjoittajien ja mikroyhdistyksien ja -säätiöiden erityishelpotuksia. Kirjanpitolakiin tuleva uusi asetus, koskien pien- ja mikroyrityksen tilinpäätössäännöksiä, esitellään kokonaisuudessaan. Pien- ja mikroyrityksen muutosten ymmärtäminen on erityisen tärkeää, jotta muutosten vaikutukset voidaan nähdä tilitoimiston kannalta kokonaisvaltaisesti.

3.1 Direktiivin pienet ensin -periaate

Uusi direktiivi mahdollistaa jäsenmaiden pienyrityksille helpotuksia keventämällä pienyrityksen hallinnollisia rasitteita sekä informaatiovelvollisuutta. Pienten yritysten toimintaa halutaan tukea enemmän suurten yritysten sijaan. Uusi direktiivi rajoittaa jäsenmaiden toimintavapautta vaatien informaatiota pienyritykseltä enemmän kuin on tarpeellista verotuksellisessa tarkoituksessa. Pienten yritysten kokomäärityksen raja-arvot on uudistettu ja taseen ylärajaksi on asetettu 4 miljoonaa euroa, liikevaihdon ylärajaksi 8 miljoonaa euroa ja henkilöstön lukumääräksi 50 työntekijää. Jäsenvaltio voi korottaa rajoja, mutta ne eivät saa taseen osalta ylittää 6 miljoonaa euroa ja liikevaihdon osalta 12 miljoonaa euroa (TEM 2014, 22). Nykyiset raja-arvot ovat Suomen kirjanpitolain 3 luvun ja 9 §:n 2 momentin mukaan taseen osalta 3,65 miljoonaa euroa ja liikevaihdon osalta 7,3 miljoonaa euroa. Henkilöstön määrän yläraja pysyy samana, eikä jäsenvaltio voi tehdä siihen muutoksia. (TEM 2014, 4.)

Raja-arvojen muutokset taseen ja liikevaihdon osalta tuovat muutoksia ja työryhmä on esittänyt Suomessa sovellettavaksi maksimirajoja. Perusteena maksimirajojen soveltamiselle työryhmä on käyttänyt Tilastokeskuksen vuoden 2012 yritys määrätalastoja. Vertailukelpoisia yrityksiä, joihin uusia pienyrityskriteerejä voitiin soveltaa, katsottiin olevan 219 234 kappaletta. Tämän mukaan direktiivin maksimirajojen sisään jäisi 97,2 – 98,2 prosenttia yrityksistä. (TEM 2014, 23.)

Pienyritysten alaryhmäksi tulee sovellettavaksi uusi yrityskoko. Mikroyrityksellä tilinpäätöspäivänä saa enintään yksi seuraavista raja-arvoista ylittyä: taseen loppusumma 0,35 miljoonaa euroa, liikevaihto 0,7 miljoonaa euroa ja henkilöstön lukumäärä keskimäärin tilivuoden aikana 10. Direktiivin asettamat raja-arvot mikroyrityksille ovat kaikille jäsenvaltioille samat. (TEM 2014, 23.) Euroopan unionin asettama optio mikroyrityksen rajojen soveltamisesta on vapaaehtoinen jäsenmaille. Tilastokeskuksen mukaan säännösten määritelmiin sopivien mikroyritysten osuus oli vuonna 2012 Suomessa 76,5 – 85,1 prosenttia.

Suuren mikroyrityslukumäärän vuoksi työryhmä on halunnut ottaa käyttöön mikroyritystä koskevat helpotukset Suomessa osittaisesti (TEM 2014, 24).

3.2 Pienyritysten supistettu tilinpäätös

Pienet ensin -periaate tuo pienyrityksen tilinpäätösinformaatiovelvoitteisiin erityisiä muutoksia. Pienyritysten velvoite pakollisten liitetietojen osalta tulee kevenemään kahdeksan kohdan luetteloon (TEM 2014, 4). Maksimidirektiivi sallii jäsenvaltion ottaa käyttöön kahdeksan pakollisen kohdan lisäksi viisi muuta liitetietovaatimusta, jotka ovat ennalta määrättyjä. Mikäli pienyrityksen tilinpäätöksen tiedot eivät anna direktiivin sallimissa rajoissa oikeaa ja riittävää kuvaa yrityksen varoista, veloista, taloudellisesta asemasta sekä tuloksesta, voi yritys tässä tapauksessa antaa tarvittavia lisätietoja liitetiedoissa. Liitetietovaatimus koskee myös mikroyrityksiä ja -yhteisöjä. (TEM 2014, 4.)

Tuloslaskelman ja taseen osalta pienyritykset voivat soveltaa lyhennettyjä versioita. Nykyisen kirjanpitoasetuksen 30.12.1997/1339 1 luvun 1 & 2 §:n mukaan yritys voi soveltaa lyhennettyä tuloslaskelmaa, mikäli sekä päättyneellä tilikaudella että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on ylittynyt enintään yksi seuraavista rajoista: liikevaihto 3,4 miljoonaa euroa, taseen loppusumma 1,7 miljoonaa euroa ja työntekijöitä tilikauden aikana keskimäärin 25. Kirjanpitoasetuksen 1 luvun 7 § mukaan lyhennettyä tasetta ovat voineet soveltaa yritykset, joilla sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on ylittynyt enintään yksi nykyisen pienen kirjanpitovelvollisen raja-arvoista.

Uuden direktiivin optiona jäsenmaille on annettu mahdollisuus antaa pien- ja mikroyritykselle vapaus tuloslaskelman julkistamiseen. Parempaan läpinäkyvyyden saavuttamiseksi työryhmä ei kuitenkaan halua, että tuloslaskelma jätetään julkistamatta, joten option mahdollisuutta ei tulla hyödyntämään. Direktiivin mukainen lyhennetty tuloslaskelma ei poikkea nykyisestä lyhennetystä tuloslaskelmakaavasta muutoin kuin raja-arvon määrittelyssä. Tuloslaskelmakaavassa liikevaihto, valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos, valmistus omaan käyttöön, liiketoiminnan muut tuotot sekä materiaalit ja palvelut voidaan esittää yhtenä eränä nimeltään ”bruttotulos”. Tuloslaskelma jatkuu nykyisen kirjanpitoasetuksen mukaisina erinä. (TEM 2014, 8 & 229.) Lyhennetyn taseen osalta muutokset eivät ole nykyiseen asetukseen verrattuna suuret. Uuden lakiehdotuksen mukainen lyhennetty tase ei sisällä muutoksia vastaavien eikä vastattavien osalta. Kuitenkin pienyrityksellä on uudessa lakiehdotuksessa mahdollisuus jättää pysyvien vastaavien muutosten erittelyt kokonaan pois tilinpäätöksestä. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet on sisällytettävä liitetietoihin, mikäli ne sisältävät jotain poikkeavaa. Uuden direktiivin mukainen tuloslaskelma- ja tasekaava on esitetty liitteissä (liite 1). (TEM 2014, 8 & 230.)

Mikroyrityksellä tuloslaskelma- ja tasekaavaan tulee enemmän muutoksia. Tuloslaskelmaan sisällytetään bruttotulos, henkilöstökulut, poistot ja arvonalentumiset, liiketoiminnan muut kulut, liikevoitto (-tappio), rahoitustuotot ja -kulut, voitto (-tappio) ennen tilinpäätössiirtoja veroja, tilinpäätössiirrot, tuloverot, muut välittömät verot ja tilikauden voitto (-tappio). Taseen vastaavat -puolella esitetään pysyvissä vastaavissa aineettomat hyödykkeet ja muut pysyvät vastaavat. Vaihtuviin vastaaviin ei tehdä erittelyjä. Vastattavaa-puolella oma pääoma ja sen erät sekä edellisten tilikausien voitto (-tappio) ja tilikauden voitto (-tappio). Tilinpäätössiirtojen kertymä, pakolliset varaukset ja vieras pääoma (lyhytaikainen ja pitkäaikainen eriteltyinä) esitetään samaan tapaan kuin pienyrityksen tilinpäätöksessä. Mikroyrityksen tuloslaskelma- ja tasekaava on esitetty työn lopussa olevissa liitteissä (liite 2). (TEM 2014, 138–139.) Asetuksessa esitetyt mikroyrityksen suppeat tasetiedot ovat saaneet kritiikkiä, koska mikroyritykseltä ei voida vaatia lisäselvityksiä muutoin kuin verotuksellisessa tarkoituksessa. Muun muassa Finanssialan Keskusliitto on esittänyt, että mikroyrityksen tulisi paremman läpinäkyvyyden vuoksi noudattaa pienyrityksen tuloslaskelma- ja tasekaavaa. (TEM 2015d, 5-6.)

Nykyisen kirjanpitolain 3 luvun 9 §:n mukaan ammatinharjoittajilla ei ole velvollisuutta tilinpäätöksen julkistamiseen. Uudessa lakiehdotuksessa liikkeenharjoittajille annetaan mahdollisuus soveltaa ammatinharjoittajia koskevia helpotuksia. Lain soveltamisalaa on haluttu laajentaa, koska ”liikkeestä tai ammatista laadittava tilinpäätös ei voi kuvata itsenäiseen erillisyhtiöön vertautuvaa taloudellisen kokonaisuuden varallisuusasemaa ja tulosta” (TEM 2014, 9). Vaikka uusi direktiivi sallisi ammatin- ja liikkeenharjoittajille vapautuksen tilinpäätöksen laatimisesta, tulee heidän kuitenkin laatia raportti, jossa maksuperusteiset erät on eritelty verotusta varten (Ojala 5.11.2014). Tilinpäätöksestä luopuminen on aiheuttanut talousalan ammattilaisten keskuudessa paljon keskustelua. Eri yhteisöjen lausuntoja asiasta käsitellään tarkemmin alaluvussa 3.5 ”Lausuntopyyntöjen vastauksia”.

Nykyisen kirjanpitolain 1 luvun 2 §:n mukaan kaikki muut, paitsi ammatinharjoittajat, jotka voivat poikkeuksellisesti pitää yhdenkertaista kirjanpitoa, ovat velvollisia pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa. Uuden lakiehdotuksen myötä kirjanpitolain 7 luvun 1 § kumotaan vastaamaan poikkeusta, jolloin myös liikkeenharjoittajana toimiva luonnollinen henkilö voi pitää yhdenkertaista kirjanpitoa: ”luonnollisen henkilön liikkeen- tai ammatinharjoittamista lukuun ottamatta kirjanpitovelvollisen on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa”. (TEM 2014, 22 & 183.) Lisäksi, uusi kirjanpitolaki antaa 3 luvun 4 §:ssä vapauden maksuperusteisten kirjausten oikaisematta jättämiseen, ellei niiden yhteisvaikutus ole olennainen (TEM 2014, 196). Sama menettely koskee arvonlisäverolain 30.12.1993/1501 13 luvun 137 §:ää, jonka mukaan maksuperusteisen tilinpäätöksen laativa verovelvollinen ”saa

kohdistaa myynnistä suoritettavan veron sille kalenterikuukaudelle, jonka aikana myyntihinta/ostohinta tai sen osa on kertynyt/maksettu”. Myös valtiovarainministeriö on entisen pääministeri Alexander Stubbin hallituksen ohjelman mukaisesti selvittänyt vuoden 2014 syksyn aikana pienten yritysten mahdollisuutta siirtyä maksuperusteiseen kirjanpitoon (Valtiovarainministeriö 2015). Siirtyminen maksuperusteisuuteen olisi yritykselle vapaaehtoista ja sitä voisivat hyödyntää yritykset, joiden liikevaihto on enintään 500 000 euroa (Taloushallintoliitto 2015). Hankkeen eteneminen jää seuraavalle vaalikaudelle ja jää nähtäväksi kannattaako uusi hallitus maksuperusteisuuden sallimista samoilla perusteilla.

3.3 Erityishelpotukset mikroyhdistyksille ja -säätöille

Nykyisen kirjanpitolain 1 luvun 2 §:n mukaan yhdistysten ja säätöiden on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa. Tällöin suoritteet kirjataan yhtä suurena vähintään kahdelle tilille (veloitus/hyvitys). Tilinpäätöksessä suoritteet tulee oikaista oikeille tilikausille, jotta oikean ja riittävän kuvan velvoite yhteisön taloudellisesta tilasta täyttyy (KPL 3:2). Säätöiden tulee noudattaa säätölakia 5.4.1930/109, jossa on määritelty säätöitä koskevat velvoitteet ja rajoitteet. Säätölakiin on tulossa muutoksia koskien hallinnollisen taakan keventämistä sekä tehokkaampaa säätövalvontaa ja kulujen karsimista. Uusi säätölaki tulee voimaan 1. lokakuuta 2015. (Tuokko 2014.)

Mikroyritysten kokoluokkaan kuuluville yhdistyksille ja säätöille tulee mahdolliseksi maksuperusteinen tilinpäätös. Säädetään kuitenkin, että yhdistyksen ja säätöön on kirjattava liitetietoihin taseen myyntisaamiset ja ostovelat, mikäli ne ovat olennaisia. Tilinpäätöksen liitetietoihin tulee myös merkitä vaihto-omaisuuden muutokset, pysyvien vastaavien ja vieraan pääoman korkojen sekä lomapalkkavarausten suoriteperusteiset määrät. (TEM 2014, 9.)

3.4 Asetus pien- ja mikroyritysten tilinpäätössäännöksistä

Uusi direktiivi tuo mukanaan näkökulman vaihdoksen, jossa suuryrityksen sijaan pienyrityksiä tuetaan enemmän. Näkökulmavaihdoksen mukana tulevat muutokset vaikuttavat Suomen kirjanpitolakiin merkittävästi. Tästä syystä koko lakirakennetta halutaan muokata ”järkevämmäksi” ja helpottamaan pienyritysten tilinpäätöstoimintoja. Uuden asetuksen tarkoituksena on toimia apuna pienyritysten hallinnollisen taakan keventämisessä tilinpäätöstä laadittaessa. Uuden asetuksen avulla pienyrittäjä voi selvittää helpommin, mitkä informaatiovelvollisuudet tulee täyttää tilinpäätöstä suorittaessa. Finanssialan Keskusliiton mukaan uusi erillinen asetus koskien pien- ja mikroyrityksen tilinpäätösinformaatiota nähdään positiivisena muutoksena (TEM 2015d, 5). Asetus sisältää viisi lukua, joissa on mää-

ritelty yleiset säännökset, pienyritysten tuloslaskelma- ja tasekaavat, pienyritysten liitetiedot, mikroyritysten tuloslaskelma ja tase sekä liitetiedot sekä muut säännökset. Yleisten säännösten 1 § koskee soveltamisalaa sekä pien- ja mikroyrityksiltä edellytettäviä tilinpäätöstietoja. 2 § koskee säännöksiä muussa lainsäädännössä ja 3 § koskee pien- ja mikroyritysten oikeaa ja riittävää kuvaa. Asetuksen toisen luvun 1-8 pykälät määrittelevät eri pienyhteisöjen tuloslaskelma- ja tasekaavat. Kolmannen luvun 1-13 pykälät määrittelevät liitetietovaatimukset. Neljännen luvun 1-4 pykälät koskevat mikroyrityksen tuloslaskelmaa, tasetta ja liitetietoja ja viidennen luvun 1 § koskee asetuksen voimaantuloa. Työryhmän esittämät tuloslaskelma- ja tasekaavat on esitetty pien- ja mikroyrityksen tilinpäätösasetuksen liitteissä I-V. (TEM 2014, 228–244.)

3.5 Lausuntopyyntöjen vastauksia

Uusi tilinpäätösdirektiivi mahdollistaisi liikkeenharjoittajien maksuperusteisen kirjanpidon suoriteperusteisuuden sijaan. Liikkeenharjoittaja on kuitenkin velvollinen oikaisemaan verotusta varten maksuperusteiset erät suoriteperusteiseksi, koska elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360 annetun lain 27a § sallii maksuperusteisen tulon ja menon kohdistamisen vain ammatinharjoittajille. Liikkeenharjoittajien arvonlisäverotus tulee uuden lainvalmistelun mukaan muuttumaan maksuperusteisuuden vuoksi. Verohallinnon mukaan liikkeenharjoittajat voivat uuden lain mukaan tilittää verot saamiensa maksujen mukaan, eikä heillä ole pakottavaa velvoitetta oikaista tilityksiä suoriteperusteiseksi tilikauden lopussa (TEM 2015a, 4). Pienyrityksen tuloverotuksen perusteet on määritelty Verohallinnon ohjeissa. Yhteisöjen tuloveroprosentti on 20 (2015) ja se lasketaan verotettavasta tulosta. (Verohallinto 2015a.) Liikkeen- ja ammatinharjoittajat maksavat verovuoden aikana yleensä ennakkoeroa. Tilikauden tulos jaetaan elinkeinoharjoittajan pääoma- ja ansiotuloksi yrityksen nettovarallisuuden perusteella. Pääomatuloa nettovarallisuudesta on 20 %, mutta yrittäjä voi vaatia halutessaan 10 % tai 0 % pääomatulo-osuudeksi. Pääomatulon verokanta on 30 % (2015) 30 000 euroon asti ja tästä ylimenevältä osalta 33 % (2015). Kun liikkeen- ja ammatinharjoittajan yritystulosta on vähennetty pääomatulon osuus, verotetaan loput yrittäjän ansiotuloina. (Verohallinto 2015b.)

Maksuperusteisuuteen siirtyminen nähdään Suomen Yrittäjien (SY) lausunnon mukaan merkittävänä helpotuksena ja pienyrityshelpotukset halutaan ottaa käyttöön mahdollisimman laajamittaisesti. SY toteaa, että maksuperusteisuus helpottaisi liikkeenharjoittajien hallinnollista taakkaa ja yrityksen maksuvalmiutta. (TEM 2015b, 4.) Ernst & Young Oy:n (EY) antaman lausunnon mukaan maksuperusteiseen kirjaamistapaan siirtyessä on tärkeää arvioida jaksotuseriaatteiden tarpeellisuutta ja vaikutuksia tilinpäätökseen. Mikroyritykset ja -säätiöt voivat myös laatia tilinpäätöksen maksuperusteisesti. Tilinpäätöksen

liitetietoina esitetään kuitenkin erät, jotka näkyisivät automaattisesti suoriteperusteisessa tilinpäätöksessä. EY:n mukaan ”näiden liitetietoselvitysten laatiminen jälkikäteen [on] työllämpää kuin tarvittavien suoriteperusteisten erien kirjaaminen kirjanpitoon” (TEM 2015c, 2). Yhdistysten jäsenmaksujen kohdistaminen oikealle tilikaudelle on merkittävää tilikauden tuloksen oikeellisuuden vuoksi. (TEM 2015c, 2.) Verohallinnon mukaan maksuperusteisuus aiheuttaisi siirtymävuonna verotulojen menetyksiä veronsaajille, koska joulukuun laskutuksen verovaikutus tuloutuisi vasta seuraavan vuoden tammikuussa. Verohallinto arvioi, että kokonaisuudessaan vaikutukset eivät olisi kovin merkittävät, koska verokertymät tulisivat näillä näkymin myöhemmin tasaantumaan. (TEM 2015a, 4.)

Tilinpäätösdirektiivin yhtenä merkittävänä muutoksena nähdään liikkeen- ja ammatinharjoittajien tilinpäätösvelvollisuuden poistuminen. Suomen Yrittäjien mukaan lakiehdotus tilinpäätöksen poistamiseksi on perusteltua ja tarpeellista. Tärkeänä nähdään, että mikäli yksityinen liikkeenharjoittaja tekee tilinpäätöksen vapaaehtoisesti, tulisi olla yksi selkeä tilinpäätösraportoinnin malli. Työryhmän laatima loppuraportti ei tällä hetkellä sisällä tietoa siitä, tuleeko liikkeen- ja ammatinharjoittajan noudattaa kokoluokkansa tilinpäätösraportointimallia vai voiko jokainen toimija laatia omanlaisensa tilinpäätösraportin. SY ehdottaa lausunnossaan, että vapaaehtoinen tilinpäätösraportointi pitäisi tehdä kokoluokan raportointimallien mukaisesti. (TEM 2015b, 4.) Verohallinto pitää perusteltuna, että mikroyrityskokoluokkaan kuuluvat liikkeen- ja ammatinharjoittajat voisivat pitää maksuperusteista kirjanpitoa ja olla laatimatta tilinpäätöstä. Jos liikkeen- ja ammatinharjoittaja kuuluu kooltaan pien-, keskikokois- tai suuryritys -luokkaan, toimisi hän niiden kriteerien mukaan, joita yrityskokoluokassa on lain mukaan säädelty. (TEM 2015a, 3.) Yrityksen taloudellisen tilan toteaminen tilinpäätöksen avulla on joissakin tilanteissa erityisen tärkeää. Sidosryhmät, esimerkiksi rajoittajat ja sijoittajat, ovat erityisen kiinnostuneita tilinpäätösinformaatiosta ja perustavat toimensa pitkälti tilinpäätöksestä saataviin tietoihin. Tilisanomissa johtavana asiantuntijana blogia pitävä Markku Ojalan mukaan olisi perusteltua, ”että yksityiset liikkeenharjoittajat laatisivat tulevaisuudessakin tilinpäätöksen yrityksen koon mukaan määräytyvien tilinpäätössääntöjen mukaisesti” (Ojala 5.11.2014). Toisin sanoen, liikkeen- ja ammatinharjoittaja voisi laatia tilinpäätöksen vapaaehtoisesti ja pitää kahdenkertaista kirjanpitoa koko tilikauden ajan. Ojala muistuttaa, että ”kahdenkertainen kirjanpito pikemminkin tehostaa taloushallinnon hoitoa kuin aiheuttaa lisäkustannuksia” (Ojala 5.11.2014). Direktiivin päätarkoitus on nimenomaan vähentää pienyrittäjien kustannuksia ja ylimääräistä byrokratiaa.

Yhtenäiset sähköiset raportointivälineet ja niiden automatisointi on herättänyt laajaa keskustelua. Taloushallintoliiton lausunnon mukaan yhtenäinen kirjanpitoarkisto on kannatet-

tava ja sen käyttöönotto on mahdollistettava lakimuutoksilla ja muilla toimenpiteillä. TAL-TIO-tapahtumatiedostostandardi mahdollistaisi aineistojen säilytyksen ja tarkastelun myös myöhemmin ajankohtina. (TEM 2015e, 8.) Verohallinnon mukaan velvoite taloushallinnon järjestelmien käyttöönottamiseen pitäisi kirjata suoraan lakiin, jotta automaatiolle saadaan mahdollisimman laaja käyttäjäkunta (TEM 2015a, 9). Pienyrityksille, joilla ei ole käytössä yhteensopivia ohjelmistoja, tulisi laatia Taloushallintoliiton mukaan yhtenäinen raportointipalvelu, jonka avulla pienyrittäjä voi syöttää käsin kaikki tiedot yhteen paikkaan (TEM 2015e, 10). Elinkeinoelämän keskusliitto on esittänyt lausunnossaan eriyvän mielipiteen XBRL-pohjaisten tiedostomuotojen kansallisesta käyttöönotosta. Elinkeinoelämän keskusliitto muistuttaa, että järjestelmistä ja niiden kustannuksista ei tiedetä tarpeeksi, jotta ne voitaisiin merkitä suoraan kirjanpitolakiin. (TEM 2015f, 4.) Myös monimutkaisuus sai kritiikkiä ja esimerkiksi Talusteema Oy kirjoittaa lausunnossaan, että kirjanpitoikäntö on liian epäselvää ja monimutkaista pienten yritysten yrittäjille. Talusteema Oy harmitteli, ettei työryhmään valittu pieniä tilitoimistoyrittäjiä, joilla olisi ollut paras näkemys kirjanpitolain uudistamisesta. (TEM 2015h, 2 & 7.)

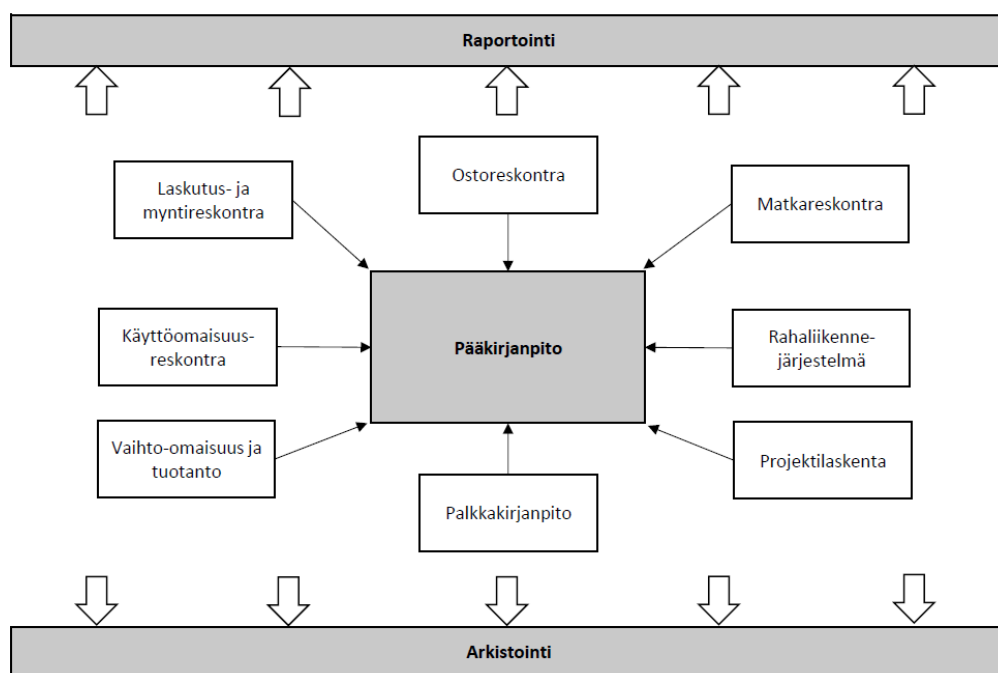
Työryhmän mukaan uusi tilinpäätösdirektiivi ei toisi Suomeen mittavia säästöjä. Tilintarkastuslautakunta TILA:n mukaan säästöt tulisivat kuitenkin olemaan mahdollisesti merkittäviä kirjanpidollisten menetelmien kehityksen ja teknologian lisääntymisen vuoksi. Viranomaisyhteistyön kehittäminen lisää automatisoinnin mahdollisuuksia. Taloudellisten asiakirjojen raportointi yhteen paikkaan vähentää byrokratiaa ja selkeyttää viranomaisraportointia. Vaikutukset eivät kuitenkaan toteudu nopealla aikataululla, vaan kyseessä on TILA:n mukaan pitkä kehitysprosessi. (TEM 2015g, 4.) Yritystutkimus ry:n mukaan rahoituslaitosten kustannukset kasvavat, koska tilinpäätöstietojen analysointi vaikeutuu. Tämä puolestaan lisää yritysten rahoituskustannuksia ja vaikeuttaa luoton saamista rahoituslaitoksilta. Yritystutkimus ry:n mukaan kyseinen lakiehdotus ei edistä digitalisoitumista ja lisää yritysten taloushallinnon määrää eri tahojen vaatiessa yrityksiltä lisäselvityksiä taloudellisesta tilanteesta. (TEM 2015i, 2.)

4 Toimintaprosessit yleisesti tilitoimistossa

Tässä pääluvussa perehdytään tilitoimiston toimintatapoihin yleisellä tasolla. Tarkoituksena on esitellä lyhyesti tilitoimiston työnjakoa, taloudellista kehitystä ja mitä ovat sähköinen ja digitaalinen taloushallinto. Tilitoimiston toimintatavat ja työnjako on esitetty kohdeyrityksen johdon esittämien toimintatapojen mukaisesti. Tämän pääluvun avulla luodaan lukijalle käsitys siitä, mitä ovat taloushallinnon prosessit, miten pieni tilitoimisto hoitaa pien- ja mikroyrityksen kirjanpidon toiminnot, tilinpäätösraportoinnin sekä aineiston käsittelyn ja säilytyksen.

4.1 Taloushallinnon prosessikuvaus lyhyesti

Taloushallinto on laaja käsite, joka koostuu ulkoisesta ja sisäisestä laskentatoimesta. Ulkoisen laskentatoimen tarkoituksena on tuottaa informaatiota yhtiön ulkopuolisille sidosryhmille. Sisäinen laskentatoimi luokitellaan johdon laskentatoimeksi, jossa taloudellinen informaatio raportoidaan yhtiön johdolle. Kokonaisuudessaan taloushallinto on järjestelmä, jonka avulla toimija pystyy raportoimaan taloudelliset tapahtumat yhtiön eri tahoille. (Lahti & Salminen 2008, 14–17.)

Kuva 1. Taloushallinto koostuu pääkirjanpidosta, sen esiprosesseista, raportoinnista ja arkistoinnista (Lahti & Salminen 2008, 17)

Taloushallinnon prosessit on luokiteltu Lahden ja Salmisen mukaan yhdeksään eri luokkaan, jotka ovat ostolaskuprosessi, myyntilaskuprosessi, matka- ja kululaskuprosessi,

maksuliikenne ja kassanhallinta, käyttöomaisuuskirjanpito, pääkirjanpito-prosessi, raportointiprosessi, arkistointi ja kontrollit. Näihin luokkiin sisältyy myös muita osaprosesseja, joita on edellisellä sivulla olevassa kuvassa havainnollistettu pääkirjanpitoon liittyvillä osaprosesseilla. (Lahti & Salminen 2008, 14–17.)

Taloushallinnon toimintojen tehokkuus perustuu kustannustehokkaaseen toimintaan, jossa informaation tuottaminen tapahtuu virheettömästi ja täsmällisesti (Granlund & Malmi 2003, 16). Tästä syystä moni yritys haluaa ulkoistaa talousprosessit tilitoimistoon. Tilitoimistoissa on alan osaaminen ja tietotekniikka, jolloin asiakkaalle voidaan räätälöidä sopiva palvelukokonaisuus.

4.2 Toimintatavat ja työnjako tilitoimistoissa

Nykyaikaisessa tilitoimistossa osaaminen on kokonaisvaltaisempaa kuin aiemmin ja rutiinitoimenpiteet pyritään tekemään mahdollisimman tehokkaasti. Nykyajan sähköisiä menetelmiä käyttäen kirjanpitäjän perustoiminnot tilitoimistossa koostuvat automaation hallinnasta, poikkeustilanteiden tunnistamisesta ja hoitamisesta sekä täsmäytystyöstä. Tilitoimiston toimintatapoihin vaikuttavat järjestelmävalinnat ja niiden keskinäinen linkittyminen, työtapatottumukset, asiakkaiden asettamat vaatimukset jne. Toimintatapoja tehostaa ohjelmisto-osaaminen, jonka avulla kirjanpitäjä pystyy tehostamaan työtään tuntemalla käytettävissä olevat työkalut. Yrittäjävetoisilla tilitoimistoilla toiminnan kehitysvastuu ja osaamisen ylläpito on yrittäjillä. (Helanto, Kaisaniemi, Koskinen, Kuntola & Siivola 2013, 13 & 21–22.)

Kohdeyrityksen perinteistä palvelumallia noudattaen asiakas toimittaa materiaalin tilitoimistoon, jonka jälkeen kirjanpitäjä kirjaa tositteet ja tiliotteet kirjanpitojärjestelmään. Tämän jälkeen kirjanpitäjä tekee tarvittaessa kausiveroilmoituksen sähköisesti viranomaisille. Asiakkaat, joilla ostolaskutus toimii sähköisesti pilvipalvelun kautta, hyväksyvät laskut tilitoimistolle maksettavaksi. Yleensä tämän tyyppisillä asiakkailla yrityksen kaikki maksatukset tapahtuvat tilitoimiston kirjanpitäjän kautta. Maksatusten jälkeen asiakkaalle voidaan lähettää raportti maksetuista ja avoimista laskuista sekä tilin likviditeettitiedot. Myyntilaskujen muodostamisen asiakasyritykset hoitavat usein nykyäänkin itse, jolloin he lähettävät laskut tilitoimistolle kirjanpitoon kirjattavaksi. Asiakkaat, joiden myyntilaskut hoidetaan tilitoimistosta käsin, toimittavat laskutustiedot tilitoimistoon kirjanpitäjälle, joka lähettää laskun asiakkaalle ja siirtää sen myyntireskontraan ja kirjanpitoon.

Tilinpäätöksiensä osalta yhteistyö asiakkaan ja kirjanpitäjän välillä on yleensä tiiviimpää. Kirjanpitäjä suorittaa tilinpäätöstoimenpiteet ja lähettää asiakkaalle tarvittavat asiakirjat tarkastettavaksi. Asiakirjoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä tuloslaskelmaa, tasetta, pääkirjaa, laskuja, tasekirjaluonnosta ym. Asiakkaan hyväksymisen jälkeen asiakirjat viimeistellään ja materiaali lähetetään mahdolliselle tilintarkastajalle. Tilintarkastuksen jälkeen voidaan rekisteröidä tilinpäätös, joka kirjanpitolain 3 luvun 9 §:n mukaan on rekisteröitävä kuuden kuukauden kuluessa tilinpäätöksestä. Myös säätiöiden on säätiölain 3 luvun 13 §:n mukaan rekisteröitävä patentti- ja rekisterihallitukselle kuuden kuukauden kuluessa tilinpäätöspäivästä oikeiksi todistetut jäljennökset tuloslaskelmasta ja taseesta liitteineen, tase-erittelyistä sekä toiminta- ja tilintarkastuskertomuksista. Asiakkaan hyväksytyä tilinpäätös tehdään veroilmoitus Verohallinnolle tuloverotusta varten. Verohallinnon mukaan yhteisön tulee antaa veroilmoitus neljän kuukauden kuluttua tilinpäätöksestä (Verohallinto 2014a). Veroilmoitus annetaan sähköisesti Katso-tunnisteilla, mikäli asiakas on valtuuttanut tilitoimistolle nimenkirjoitusoikeuden. Jos Katso-tunnistetta ei ole, täytetään asiakkaalle veroilmoitus, jonka asiakas allekirjoittaa ja toimittaa Verohallintoon. Veroilmoitukseen liitetään yleensä myös tuloslaskelma ja tase, tilintarkastuskertomus sekä verohallinnon liitteet, jotka Verohallinto ilmoittaa patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriin. Jälkikäteen kyseiset asiakirjat voidaan lähettää paperisena Verohallinnon lomakkeen ”63 Tilinpäätöstiedot Verohallinnolle ja kaupparekisteriin” mukana. (Verohallinto 2015c.)

Tutkimuksen kohdeyrityksessä aineiston käsittely toimii pitkälti sähköisten järjestelmien avulla. Sähköpostin välityksellä asiakkaan ja kirjanpitäjän välillä liikkuu paljon dataa. Ostolaskutuksen siirtyminen sähköiseksi on vähentänyt paperimappien määrää ja nopeuttanut koko ostolaskuprosessia. Kuittien käsittelyä ovat helpottaneet erilaiset uudet sovellukset, esimerkiksi eTasku, jossa kuitista otetaan älypuhelimella kuva, jonka jälkeen kuitti menee sähköisesti tilitoimiston kirjanpitäjälle (eTasku Solutions 2015). Kirjanpitomateriaalien sähköinen arkistointi helpottaa vanhojen tositteiden ja raporttien jäljittämistä (Helanto, Kaisaniemi, Koskinen, Kuntola & Siivola 2013, 52). Kuitenkin on vielä paljon pieniä yrityksiä, joiden kirjanpitomateriaali toimitetaan paperisena, joten täysin paperittomasta arkistoinnista ei voida vielä puhua.

Perinteisessä työnjaossa tilitoimiston jokaisella kirjanpitäjällä on omat asiakkaansa. Kirjanpitäjä hoitaa yrityksen kaikki palveluun kuuluvat toiminnot ja toimii yhteyshenkilönä tilitoimiston ja asiakkaan välillä. Sähköinen taloushallinto on nostanut vaatimustasoa, mitä tulee kirjanpitäjien ymmärrykseen laajemmasta kokonaiskuvasta. Pelkän rutiinimaisen tallennustyönsijaan kirjanpitäjän tulee ylläpitää jatkuvasti ammattitaitoaan. (Helanto, Kaisaniemi, Koskinen, Kuntola & Siivola 2013, 64.) Kirjanpitäjän tulee osata ohjata automaati-

oita oikein sekä tunnistaa erikoistapaukset. Mitä paremmin kirjanpitäjä hallitsee käytettävän taloushallinto-ohjelmiston, sitä kokonaisvaltaisemmin hän pystyy palvelemaan asiakkaitaan. (Helanto, Kaisaniemi, Koskinen, Kuntola & Siivola 2013, 25.) Tutkimuksen kohde-tilitoimistoissa jokaisella kirjanpitäjällä on omat vastualueensa. Vastualueet voidaan jakaa oman osaamistason ja soveltuvuuden mukaan. Tehtävien keskittäminen lisää tehokkuutta ja tuo kustannussäästöjä.

4.3 Sähköinen ja digitaalinen taloushallinto

Sähköisen taloushallinnon yhteydessä voidaan käyttää termiä digitaalinen taloushallinto. Lahti ja Salminen määrittelevät digitaalisen taloushallinnon seuraavasti: ”Digitaalisella taloushallinnolla tarkoitetaan taloushallinnon kaikkien tietovirtojen ja käsittelyvaiheiden automatisointia ja käsittelyä digitaalisessa muodossa” (Lahti & Salminen 2008, 19). Taloushallinnon prosessit pyritään automatisoimaan mahdollisimman pitkälle kehittämisen ja uudelleensuunnittelun avulla. Sähköinen taloushallinto kuvaa yrityksen tietojärjestelmien, sovelluksien ja muiden erilaisten sähköisten palveluiden hyödyntämistä taloushallinnon prosesseissa. (Lahti & Salminen 2008, 21.)

Granlund ja Malmi ennustavat teoksessaan, että tilitoimistojen rooli tulee muuttumaan kehittyvän tietotekniikan myötä. Pienetkin yritykset tarvitsevat enemmän informaatiotukea oman päätöksenteon ja strategian tueksi. Tällöin tilitoimistojen raportointipalvelut ja taloushallinnon sähköiset järjestelmät kehittyvät kysynnän vuoksi. (Granlund & Malmi 2003, 23–24.) Lahti ja Salminen korostavat, että juuri pienet tilitoimistot kohtaavat suuria haasteita, jotta ne voivat tarjota asiakkailleen nykyaikaista sähköistä palvelua (Lahti & Salminen 2008, 26). Tilitoimiston kannalta tehokkainta on sopeuttaa asiakkaat käyttämään pilvipalveluita, joiden avulla osto- ja myyntilaskuprosessi nopeutuu. Pienet yritykset ovat sähköisten toimintatapojen kannalta haasteellisia, koska he eivät harvalukuisten liiketapahtumien vuoksi välttämättä koe hyötyvänsä pilvipalveluista (Helanto, Kaisaniemi, Koskinen, Kuntola & Siivola 2013, 17).

Tilitoimiston palvelujen ja asiakaspalvelun kehittäminen korostuu sähköistymisen myötä. Helanto ym. mukaan ”asiakkaat kokevat nykyaikaisen sähköisen taloushallinnon ohjelmiston ja sen tuoman taloustietojen läpinäkyvyyden jo itsessään arvokkaaksi”, joten kehittämällä palveluita entistä paremmaksi lisätään myös asiakkaiden tyytyväisyyttä (Helanto, Kaisaniemi, Koskinen, Kuntola & Siivola 2013, 64). Tilitoimiston muutosvalmius nopeasti kehittyvässä digitalisaatiossa ja sähköistymisessä auttaa tilitoimistoa erottumaan joukosta. Useille asiakkaille tietojen sähköinen käsittely on tärkeää ja siitä voidaan jopa olla valmiita maksamaan hieman enemmän.

5 Tutkimusprosessi

Tässä luvussa perehdytään opinnäytetyön prosessien vaiheisiin, käytettyihin tutkimusmenetelmiin, tutkimusaineiston keräämiseen, hyvän tutkimuksen vaatimukseen ja työssä käytettyihin analysointimenetelmiin. Nämä osa-alueet esitellään ensin teoreettisesti ja tämän jälkeen perustellaan, miksi ja miten kyseinen menetelmä on valittu. Tutkimusprosessin kuvaamisessa on käytetty teoksia, joissa on perehdytty tutkimusprosesseihin ja -käsitteisiin.

5.1 Prosessikuvaus ja tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyöprosessin vaiheet koostuvat sarjasta työvaiheita, joiden avulla eteneminen on hallittua. Juha Hakalan mukaan prosessi on tärkeää toteuttaa suunnitelmallisesti, niin ettei luovuus kärsi (Hakala 2004, 16–17). On hyvä perehtyä opinnäytetyöprosessin kokonaisuusälttöön ennen työskentelyn aloittamista, esimerkiksi tutustumalla oman koulutusalan opinnäytetyöoppaaseen (Hakala 2004, 18). Prosessikuvauksen apuna on käytetty Haaga-Helia ammattikorkeakoulun yleistä ohjetta opinnäytetyöprosessista, jonka mukaan tämä työ on toteutettu. Prosessissa on yhdeksän vaihetta ja jokainen vaihe noudattaa Haaga-Helian ohjeistusta. Ensimmäiseksi ilmoitaudutaan opinnäytetyöprosessiin mukaan. Tämän jälkeen valitaan aihe ja laaditaan kirjallinen opinnäytetyösuunnitelma. Aiheen valinnan yhteydessä opiskelijan tulee valita työssä käytettävä menetelmä, koska se ohjaa pitkälti työn luonnetta. Suunnitelma hyväksytetään ohjaajalla, minkä jälkeen voidaan aloittaa opinnäytetyön tekeminen. Ohjaajan tarkoituksena on ohjata opiskelijaa tämän tavoitteiden saavuttamisessa. Opiskelija voi myös käydä erilaisissa tekstipajoissa, joissa saa apua kielellisiin ongelmiin. Kun opinnäytetyö on opiskelijan osalta valmis, se lähetetään Urkund-tarkistukseen plagioinnin poissulkemisen vuoksi. Työ esitetään ja opiskelija suorittaa kypsyysnäytteen. Kypsyysnäytteen tarkoituksena on osoittaa opiskelijan perehtyneisyyttä omaan alaansa ja suomen tai ruotsin kielen taitoa. Viimeiseksi ohjaaja ja muu valittu henkilö arvioi työn asteikolla 0-5 ja opiskelija antaa palautetta opinnäytetyöprosessista Haaga-Heliale. (Haaga-Helia 2015.)

Opinnäytetyöprosessin alussa on tärkeää määritellä työssä käytettävät menetelmät. Menetelmä sisältää joukon toimenpiteitä, käytäntöjä ja menettelytapoja, joiden avulla aineisto kerätään ja lopuksi analysoidaan (Pihlaja 2004, 140). Tämä työ toteuttaa kvalitatiivisen tutkimuksen pääpiirteitä ja tutkimusaineisto on kerätty haastatteluilla. Kvalitatiiviset tutkimukset voivat olla luonteeltaan suppeita ja niiden tarkoituksena on vastata kysymyksiin ”miksi?”, ”miten?” ja ”millainen?” (Holopainen & Pulkkinen 2002, 21). Tässä tutkimuksessa ”miksi?” kohdistuu uuteen tilinpäätösdirektiiviin, joka luo muutostarpeet jäsenvaltioiden tilinpäätöskäytänteisiin. ”Miten?”, vastaa niitä toimenpiteitä miten tilitoimisto joutuu muutta-

maan toimenpidekäytäntöjään. ”Millainen?” vastaa kysymykseen millainen vaikutus muutoksella on tilitoimiston toimintaan ja talouteen? Holopaisen ja Pulkkinen mukaan tämä tutkimus täyttää case-tutkimuksen kriteerit, koska tutkimuksessa kuvaillaan lainvalmistelun vaikutukset, johtopäätökset (tässä työssä pohdinta) ja toimenpidesuosituksukset yksittäistapauksessa kannalta (Holopainen & Pulkkinen 2002, 21).

5.2 Hyvän tutkimuksen vaatimukset

Opinnäytetyöt ovat usein tutkimustyyppisiä tai kehittämistöitä eli tuotteita. Hyvä opinnäytetyö on aiheeltaan ja taustaltaan riittävän perusteltu. Työn aiheen tulee olla ajankohtainen, käytännönläheinen ja hyödyllinen. Aihe on tärkeää rajata suppeasti ja opiskelijan on tärkeää osoittaa tiedonhankintataitoja ja lähdekritiikkiä. (Hakala 2004, 21, 29, 31 & 35.) Tämän työn aihe on tärkeä, koska se tulee ajankohtaiseksi vuonna 2016 kaikille yrityksille ja varsinkin pienyrityksille. Käytännönläheisyys ja hyödyllisyys korostuvat toimintamuutosehdotuksissa, jotka esitellään kohdeyritykselle työn pohdinnassa. Työssä keskitytään tarkastelemaan pääasiassa pien- ja mikroyritystä koskevia seikkoja ja toimintamuutoksien osalta ennalta määrätyn tilitoimiston muutostarpeita.

Tuomi ja Sarajärvi esittelevät kaksi tärkeää asiaa, jotka tekevät tutkimuksesta hyvän: sisäinen johdonmukaisuus ja eettinen kestävyys. Sisäisellä johdonmukaisuudella tarkoitetaan tutkimuksessa käytettyjen lähteiden pätevyyttä. Pätevien lähteiden avulla tutkija pystyy argumentoimaan saavutettuja tuloksia. Eettinen kestävyys tarkoittaa, että työ noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä, rehellisyyttä ja vilpittömyyttä. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 124 & 129.) Tässä tutkimuksessa on pyritty käyttämään lähteitä monipuolisesti. Tavoitetta rajoittaa lainvalmistelun keskeneräisyys ja tilitoimistojen käytäntöjen vaihtelevuus.

Opinnäytetyön luotettavuutta analysoidaan työn loppuosassa, jossa arvioidaan tutkimuksen uskottavuutta ja siirrettävyyttä. Uskottavuus tarkoittaa, että tutkimus on sovellettava, neutraali ja totuudenmukainen. Siirrettävyys mittaa tutkimustulosten siirrettävyyttä toiseen kontekstiin. Käsitteitä on tarkoitus pohtia ja analysoida koko opinnäytetyöprosessin kannalta. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 136.) Tämän työn analysointitarkastelu sijoittuu työn loppuun ja kuvaa opiskelijan omaa kantaa tutkimuksen luotettavuudesta ja onnistumisesta.

5.3 Tutkimusaineiston kerääminen

Tutkimusaineisto on kerätty haastattelemalla kohdeyrityksen johtoa. Haastateltaville on annettu aikaa perehtyä aiheeseen ja tutkimuskysymyksiin. Aiheeseen etukäteen tutustuminen on haastattelun onnistumisen kannalta suositeltavaa (Tuomi & Sarajärvi 2003, 75). Haastattelu on luonteeltaan syvähaastattelu, mikä mahdollistaa avoimien kysymysten

käytön. Syvähaastattelun avulla voidaan käydä tutkimuksen ongelmat perusteellisesti läpi antamalla haastateltaville puoliavoimia kysymyksiä (Tuomi & Sarajärvi 2003, 78). Tutkimuksen kohdistuessa vain kohdeyrityksen toimintaan on perusteltua varmistaa, että aineistoa saadaan riittävästi haastatteluilla. Kohdeyrityksen johdolla on laajin ja vahvin tietämys kohdeyrityksen toimintatavoista, taloudesta ja uuden lain mahdollisista vaikutuksista tulevaisuuden toimintaan. Kysymyspohjina on käytetty tutkimusongelmia, jotka käydään läpi tutkimustuloksien yhteydessä.

Toteutettiin kaksi haastattelua, joista toinen tapahtui kohdeyrityksen tiloissa ja toinen sähköpostitse, 14.4.2015 ja 17.4.2015. Sähköpostihaastatteluun vastattiin kahden päivän kuluessa ja haastattelutilaisuus kesti noin yhden tunnin. Sähköpostihaastattelussa haastateltaville esitettiin kysymykset ja materiaalia etukäteen, jotta haastateltavat saivat tutustua kysymyksiin ja aiheeseen rauhassa. Henkilökohtaisessa haastattelutilaisuudessa hankalat kysymykset avattiin uudelleen ja käytiin läpi johdon omia mietteitä. Haastattelutilaisuudessa vastaukset kirjoitettiin aihealueittain muistiin ranskalaisilla viivoilla ja sähköpostivastaukset toimitettiin Word-asiakirjamuodossa. Avoimet kysymykset olivat tähän tutkimukseen soveltuvimmat, koska niiden avulla vastauksista tuli riittävän kattavat ja kohdeyrityksen johto sai kertoa vapaammin omat näkemyksensä. Haastattelun vastauksia on pääasiassa avattu tutkimustuloksien esittelyssä, mutta osaa aineistoa on käytetty teoriaosuudessa, jossa esitellään tilitoimiston toimintaprosesseja. Viittausteknisesti selkeimmäksi vaihtoehdoksi todettiin haastattelutuloksiin viittaaminen siten, että saman päivämäärän jatkuva toisto jätetään tekstistä pois.

5.4 Analysointimenetelmät

Laadullisen tutkimuksen analysoinnissa ei ole yhtenäisiä käsitteitä, joten tämän työn analysointimenetelmien valinnassa on käytetty Juhani Pihlajan esittelemiä menetelmiä. Pihlajan mukaan laadullisten tutkimustulosten analysointi perustuu aineiston purkamiseen. Aineistoa pelkistetään luokittelemalla ja tyyppittelemällä, eli se klusteroidaan, minkä tarkoituksena on yhtenäistää aineiston osioita toisiinsa. Tässä tutkimuksessa on käytetty teoriasidonnaista analyysimenetelmää, jossa analyysi pohjautuu teoriaan, mutta teoreettinen tieto toimii ainoastaan viitekehystenä. Teoriasidonnaisessa analyysissä teorian ei ole tarkoitus hallita analyysia, vaan toimia tutkimuksen kohdetta testaavana. (Pihlaja 2004, 158–159.) Teoriasidonnainen analyysi on valittu työn analysointimenetelmäksi, koska se parhaiten mahdollistaa päätelmien teon lainvalmistelun vaikutuksista tilitoimiston toimintatapoihin. Teoria ei täysin sido analyysia, vaikka ohjaileekin pakottavien lakiehdotuksien vuoksi sen sisältöä.

Kvalitatiivinen aineisto on analyysien kannalta haasteellisempi, koska loppupäätelmät muodostuvat vasta tutkimuksen edetessä. Tässäkin työssä analyysi ja päätelmät muodostuvat vasta työn edetessä. Teorian ja haastatteluiden analysoinnin perusteella on laadittu tuotos, joka kuvaa lyhyesti koko tutkielman loppupäätelmää – tilitoimiston toimintamuutosehdotuksia. Aineiston analysoinnin jälkeen työssä edetään pohdintaan ja arvioidaan tavoitteiden täyttymistä.

6 Tutkimustulokset

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, kuinka uudistettu kirjanpitolaki vaikuttaa kohdetilitoimiston toimintaan. Tavoitteena on löytää tutkimusongelmiin ratkaisut ja tätä kautta esittää yhteenvetona kohdeyrityksessä lakimuutoksen myötä toteutettavia toimintatapojen muutoksia. Tulokset on kerätty analysoimalla teoriaa ja haastatteleamalla kohdetilitoimiston johtoa. Tutkimuksen tuotos on kohdeyritykselle esitettävä tiivistelmä, jossa on lyhyesti listattu lakiehdotuksen päälinjaukset sekä listaus merkittävimmistä toimintaan vaikuttavista muutosehdotuksista.

6.1 Kohdeyrityksen esittely

Tutkimuksen luotettavuuden vuoksi kohdeyrityksenä on haluttu käyttää tilitoimistoa, jonka asiakkaista noin puolet on pien- ja mikroyrityksiä. Kohdeyritykseksi valittiin herttoniemeläinen tilitoimisto Oy Tilirex Ab. Jatkossa yrityksen nimestä jätetään pois Oy ja Ab helpomman luettavuuden vuoksi.

Tilirex on auktorisoitu Taloushallintoliiton jäsen ja toiminut jo vuodesta 1993 lähtien. Tilirex tarjoaa talous- ja palkkahallintopalveluita pääasiassa pienille ja keskikokoisille yrityksille ja yhteisöille. Vahvuuksinaan yritys näkee ammattitaitoisen ja asiantuntevan henkilökunnan sekä ajanmukaisuuden palveluntarjonnassa ja sähköisissä toimintajärjestelmissä. Tilirexissä työskentelee tällä hetkellä 10 henkilöä. Tilirexillä on asiakkaita kaikista yritysmuodoista, säätiöistä ja yhdistyksistä. Asiakkaita voidaan palvella muun muassa ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi. Tarjotut palvelut räätälöidään asiakasyhteisön tarpeiden ja toiveiden mukaan. Tilirexillä on hieman yli 300 asiakasta, joista noin puolet on pien- ja mikroyrityksiä. (Oy Tilirex Ab 2014.)

Tutkimuksen haastateltavien mukaan Tilirex pyrkii hyödyntämään sähköisiä palveluita mahdollisimman laajasti toiminnassaan. Verohallinnon yhteyksissä käytetään pääasiassa Tyvi-palvelua sekä verotili-palvelua, joihin kirjaudutaan sähköisen asioinnin mahdollistavilla Katso-tunnisteilla. Tilirex tekee yhteistyötä ohjelmistotarjoajien kanssa ja näin toiminnallaan osaltaan kehittää ja parantaa järjestelmien tehokkuutta. Automatisoinnin kannalta on nykyään tärkeää, että eri sovellukset ovat helposti linkitettävissä toisiinsa. Myös Tilirex valitsee työvälaineiksi sellaiset ohjelmistot, jotka voidaan automatisoida toiminnaltaan mahdollisimman pitkälle ja linkittää muihin sovelluksiin vaivatta. Sovelluksien yhteensopivuus on tärkeää, koska näin esimerkiksi verkkolaskut voidaan vaivatta siirtää kirjanpitojärjestelmään tai kirjanpitojärjestelmästä voidaan siirtää maksut suoraan pankkijärjestelmään maksettavaksi.

Tilirexin johtoa haastatellaan, jotta teoriaa ja haastattelua voidaan käyttää perustana tarkastellessa lainvalmistelun vaikutuksia tutkimustiltoimiston toimintaan. On tärkeää konsultoida tiltoimiston johtohenkilöitä, koska heillä on vahvin tietämys yrityksen toimintaympäristöstä ja voimavaroista. Haastateltavana on yrityksen toimitusjohtaja, joka toiminut taloushallinnon alalla jo useamman vuosikymmenen ajan. Toinen haastateltava on Tilirexin hallituksen puheenjohtaja, jolla on laaja näkemys yritystoiminnan raportointivaatimuksista sekä yritystalouden analysoinnista.

6.2 Tutkimusongelmien ja haastatteluaineiston vastaukset

Työn alussa esitettyihin tutkimusongelmiin on teorian ja haastatteluiden avulla saatu ratkaisuja, joita esitellään seuraavissa alakappaleissa. Alaongelmat ovat sidoksissa pääongelmaan ja niiden avulla saadaan ratkaisuja pääongelmaan sekä esitetään tutkimuksen tuotos. Tulosten jaottelussa käydään ensin yksitellen läpi alaongelmien ratkaisut ja sen jälkeen perehdytään pääongelman ratkaisuihin yhteenvetomaisesti. Ongelmat on esitetty seuraavasti:

- Pääongelma: Mitä vaikutuksia uudella kirjanpitolailla on kohdetiltoimiston toimintaan?
- Alaongelmat 1-4:
 1. Miten pien- ja mikroyrityksen tilinpäätösraportointi muuttuu?
 2. Miten tiltoimiston työnjako muuttuu?
 3. Mitkä ovat lainvalmistelun vaikutukset sähköiseen taloushallintoon?
 4. Kuinka tiltoimisto joutuu muuttamaan toimintatapojaan?

6.2.1 Muutoksia pien- ja mikroyrityksen tilinpäätösraportointiin

Ensimmäinen alaongelma käsittelee pien- ja mikroyrityksen tilinpäätösraportointimuutoksia. Pien- ja mikroyrityksiin tullaan soveltamaan uusia kokoluokkamäärittelyksiä, joten lain voimaantulon jälkeen yrityksen on noudatettava oman yrityskokoluokkamäärittelynsä raportointivelvoitteita. Pien- ja mikroyrityksen tilinpäätös mallin selkeyttämiseksi työryhmä ehdottaa erillistä asetusta pien- ja mikroyrityksen tilinpäätössäännöksistä. Asetus keventää pienyrittäjien hallinnollista taakkaa, koska asetukseen on listattu kaikki pien- ja mikroyrityskokoluokkaa koskeva tilinpäätösinformaatio.

Haastateltavien (15.4.2015 & 17.4.2015) mukaan uuden asetuksen tarkoituksena ”on yksinkertaistaa ja helpottaa yrittäjän tiedonsaantia koskien sitä, mitä tiedonantovelvollisuuksia hänellä on tilinpäätöksen suhteen”. Asetus voidaan nähdä uhkana tiltoimiston liiketoiminnalle siten, että sääntelyn yksinkertaistamisen vuoksi osa asiakkaista saattaa kokea,

että tilitoimiston palvelut eivät ole enää tarpeellisia. Useilla tilitoimistoasiakkailta ei kuitenkaan ole syvempää ymmärrystä kaksinkertaisesta kirjanpidosta ja taseologiikasta. Moni yrittäjä näkee raportoinnin toteuttamisen itse riskialttiina, koska yrittäjille voi esimerkiksi olla epäselvää, mitkä erät ovat verotuksessa vähennyskelvottomia ja mitkä vähennyskelpoisia. Muun muassa tämän vuoksi vaadittavien raporttien laatiminen on oletettavasti jatkossakin helpompi jättää tilitoimiston hoidettavaksi.

Pienyrityksille ehdotetaan käytettäväksi lyhennettyä tuloslaskelma- ja tasekaavaa. Tuloslaskelma ja tase eivät tule muuttumaan merkittävästi ja ainoana helpotuksena mainitaan pienyritysten mahdollisuus jättää pysyvien vastaavien muutoksien erittelyt kokonaan pois tilinpäätöksestä. Arvostus- ja jaksotuseriaatteet on kuitenkin sisällytettävä liitetietoihin, mikäli ne sisältävät jotakin poikkeavaa. Liitetietojen osalta Suomessa otetaan käyttöön kahdeksan pakollisen kohdan lisäksi viisi liitetietokohtaa lisää. Pienyrityksen liitetietovaatimukset sekä tuloslaskelma- ja tasekaava löytyvät uudesta pien- ja mikroyrityksen tilinpäätössääntöasetuksesta.

Haastateltavien mukaan ”kevennetty tilinpäätöksen sisältövaatimus pienyrityksille on hyvä asia, vaikka se ei todennäköisesti tule suoraan vaikuttamaan tilitoimistotyöhön ainakaan muuttuvien raja-arvojen kautta”. Kirjanpito-ohjelmatoimittajien tuloslaskelma- ja tasekaavat ovat melko yhteneväisiä, joten haastateltavat kyseenalaistavat uusien kaavojen tuomat helpotusvaikutukset tilitoimistotyöhön. Mikäli tilitoimistolla on asiakkaana myös keskikokoisyrittäjiä, on raja-arvojen seurattavuuden kannalta helpompi käyttää samoja tuloslaskelma- ja tasekaavoja myös pien- ja mikroyrityksille. Lisäksi samoilla toimialoilla toimivien yritysten kannattavuusvertailu vaikeutuu, mikäli tuloskaava sitoutetaan yrityskokoon. Johdon mukaan ”erilaisten tuloslaskelma- ja tasekaavojen käyttö aiheuttaa läpinäkyvyyden heikentymistä sen paranemisen sijaan”.

Mikroyrityksille annetaan erityishelpotuksia tilinpäätöksen raportoinnin osalta. Mikroyrityksillä tuloslaskelma- ja tasekaava on sisällöltään suppeampi kuin pienyrityksillä. Mikroyrityksille tulee muutoksen myötä ”suojasatasääntös”, jonka mukaan oikean ja riittävän kuvan antamisen vaatimuksia ei voida soveltaa mikroyrityksiin. Liitetietovaatimukset ovat verotuksellisista syistä samat kuin pienyrityksellä, lukuun ottamatta sitä, että mikroyrityksiltä ei enää edellytetä käypään arvoon arvostamista. Mikroyhdistyksille- ja säätiöille annetaan erityishelpotuksien lisäksi mahdollisuus maksuperusteiseen tilinpäätökseen. Liitetietojen osalta yhdistyksen ja säätiön on kirjattava taseen myyntisaamiset ja ostovelat, jos ne ovat olennaisia. Myös vaihto-omaisuuden muutokset, pysyvien vastaavien ja vieraan pääoman korkojen sekä lomapalkkvarausten suoriteperusteiset määrät on merkittävä liitetietoihin.

Tutkimuksen haastateltavien mukaan ”pien- ja mikrokokoluokkaan kuuluvien yritysten merkittävimmät muutokset tilitoimistotyön kannalta tulevat pysyvien vastaavien erittelyvaatimuksien poisjäämisestä”. Tämä tulee koskemaan heidän mukaansa erityisesti ”yhden miehen sijoitusyhtiöitä sekä pieniä yhdistyksiä ja säätiöitä, joilla saattaa koostaan huolimatta olla varsin laaja kirjo pysyvien vastaavien sijoituksia” toteaa, toinen haastateltava. Toinen merkittävä muutos on, että mikroyritysten suojasatamasäännös saattaa vaikeuttaa sidosryhmien mahdollisuuksia saada tietoa mikroyrityksen varallisuustilanteesta.

Liikkeenharjoittajille tulee mahdolliseksi maksuperusteinen kirjanpito ammatinharjoittajien tapaan. Liikkeen- ja ammatinharjoittajilta ei tulla vaatimaan erillistä tilinpäätöstä, vaikka verottaja vaatii erillisen raportin maksuperusteisista eristä verotusta varten. Työryhmän loppuraportissa ei käynyt ilmi, noudattaako liikkeen- ja ammatinharjoittaja yrityskokoluokkamäärittelyä vai voiko yritys päättää raportointimallin itse, mikäli hän haluaa laatia tilinpäätöksen vapaaehtoisesti.

Tilirexin haastateltava johti arvioi, että ”verottajan ja varsinkin rahoittajien vaatimukset tilinpäätösasiakirjojen toimittamisesta eivät ehdi muuttua samassa aikataulussa kuin kirjanpitolaki”. Tämä tarkoittaisi, että tilinpäätösdokumentteja tullaan lakiuudistuksesta huolimatta laatimaan vielä jonkin aikaa vanhojen säännösten mukaisina. Haastateltavat arvioivat myös, että useat asiakkaat itse haluavat, että tilinpäätösasiakirjat laaditaan vanhan tavan mukaisesti. Liikkeenharjoittajien maksuperusteisen tilinpäätöksen erien erittely verotusta varten johtanee myös osaltaan siihen, että ”vanhan sääntelyn mukaisia tilinpäätösasiakirjoja tullaan tilitoimistossa edelleen laatimaan”, toteaa toinen haastateltavista.

6.2.2 Muutoksia kohdetilitoimiston työnjakoon

Uuden tilinpäätöslain tarkoituksena on kehittää taloushallinnon automatisointia. Kirjanpitäjien tulee yhä kokonaisvaltaisemmin hallita taloushallinto-ohjelmistoja ja kehittää jatkuvasti ammattiosaamistaan. Työtehtävien jakautuminen tilitoimistoissa on painottumassa vastuualueisiin, jolloin työtehtävät jaetaan työntekijöiden osaamistason ja soveltuvuuden mukaan. Kirjanpitäjä voi erikoistua esimerkiksi viranomaisraportointiin, palkkahallintoon, talouskonsultointiin tai osto- ja myyntitapahtumiin.

Myös Tilirexissä on osittain siirrytty työtehtävien hajauttamiseen. Haastateltavien mukaan ”Tilirexissä on luovuttu vähitellen siitä, että yksi työntekijä hoitaa kaikki yhteen asiakassuhteeseen liittyvät tehtävät”. Työtehtävien hajauttaminen on tullut Tilirexissä ajankohtaiseksi

sähköisten taloushallintotoimintojen käyttöönoton myötä. Tämän vuoksi on nähty järkevänä keskittää esimerkiksi laskujen maksatus ja ostolaskujen kierrätys sekä sähköinen myyntilaskutus joillekin työntekijöille. Haastateltavat toteavat, että ”tällainen keskittäminen on, jos se toteutetaan hyvin, omiaan lisäämään tehokkuutta ja siten kustannussäästöjä.” Työnjaon hajauttamisen vuoksi tarvitaan myös varamiesjärjestelmä, jotta esimerkiksi yhden työntekijän äkillinen poissaolo ei aiheuta sekaannusta ja virheitä. Tähän Tilirex pyrkii varautumaan koulutuksilla ja jakamalla informaatiota sisäisesti.

Pienten ja keskisuurten tilitoimistojen etu suuriin tilitoimistotaloihin verrattuna on niiden kyky reagoida nopeasti muutoksiin ja asiakkaiden vaatimuksiin. Tämä hyöty voidaan Tilirexin haastateltavien mukaan menettää, jollei ”tehokkuuden kasvua ja työnjaon uudistamista osata toteuttaa hallitusti”. Tilitoimistossa on varmistettava, että oman vastuualueensa lisäksi jokaisella kirjanpitäjällä on hallussaan riittävät perustaidot muiltakin taloushallinnon osa-alueilta. ”Pakottavia muutoksia Tilirexin työnjakoon uusi laki ei todennäköisesti aiheuta, mutta automatisaation kehitys saattaa tuoda uusia erikoistumismahdollisuuksia”, toteavat molemmat haastateltavat.

6.2.3 Muutoksia kohdetilitoimiston toimintatapoihin

Uusi kirjanpitolaki tuo mukanaan muutoksia erityisesti pien- ja mikroyrityksen tilinpäätösraportointiin. Tilitoimiston kannalta työn määrää tulee vähentämään pienyrityksen vapauttaminen konsernitilinpäätöksien laatimisesta. Tilirexin johdon mukaan myös ”kirjauseruste-vaatimusten muutokset tilinpäätöksessä voivat joissain tapauksissa vähentää tehtävän työn määrää”. Toisaalta he olivat samaa mieltä siitä, että vapaaehtoiset jaksotukset saattavat olla jopa helpotöisempiä kuin vastaavien liitetietojen laatiminen jälkikäteen. Tilirexin johdon mielestä helpotusta voi tuoda maksuperusteisuus niillä yrityksillä, joiden maksut hoidetaan tilitoimiston kautta: ”Kun arvonlisävero tilitetään suorituksen saapumisajankohdan mukaan, suurin osa tästä johtuvasta likviditeetin jatkuvasta seurantarapeesta jää pois”, toteaa toinen haastateltavista.

Haastateltavat kertovat, että he näkevät lainmuutosten mahdollisesti jopa hankaloittavan tilitoimistoasiakkaiden toimintaa. Heidän mukaansa ”tuleva uusi laki selkeine toimintaohjeineen palvelee lähinnä niitä pieniä yrittäjiä, jotka hoitavat oman kirjapitonsa itse”. Lakiesityksessä korostetaan kirjanpitovelvollisen vastuuta. Voidaan kysyä, kuinka paljon pehentyneisyyttä lain tuomiin muutoksiin esimerkiksi mikroyrityksen yrittäjältä voidaan kohdella edellyttäen. Haastateltavien mielestä vastuujaottelua tulisi laissa selventää siten, että ”eräiden informointikriteerien täytyessä tilitoimiston vastuuta tulisi voida rajata, vaikka asiakasyrittäjä olisikin pien- tai mikroyrittäjä”.

Tilirexin haastateltavien mukaan uuden lain käytännön vaikutuksia ei osata vielä arvioida kovinkaan laajasti. Uutta lakia ruvetaan soveltamaan 1.1.2016 ja sen jälkeen alkavilla tilikausilla, joten ensimmäiset vaikutukset tulevat ajankohtaisiksi vuoden 2017 alussa. Toinen haastateltava toteaa, että ”tilitoimistot tulevat pitkälti toimimaan kirjanpito-ohjelmistotalojen toteuttaminen muutoksien varassa, koska ohjelmistotalot tulevat tekemään päätökset siitä, millaisia tuloslaskelma- ja tasekaavoja käytetään”. Luonnollisesti ohjelmistotalot tulevat toimimaan varsinkin suurimpien asiakastilitoimistojen kanssa yhteistyössä raportointikaavoja luotaessa. Kuitenkin lienee selvää, että pienimmät toimistot joutuvat mukautumaan palveluntarjoajien päätöksiin ilman merkittävää mahdollisuutta vaikuttaa käytettäviiin kaavoihin. Haastateltavien mukaan selkeintä olisi, että kaikkiin yrityksiin sovelletaan samoja kaavoja. Tällä hetkellä tiedossa on ”odottelua”, koska vielä ei varmuudella tiedetä, mitä muutoksia tulee tapahtumaan. Koulutukset ja muut viranomaistahojen antamat ohjeet tulevat varmasti selkeyttämään tilitoimistojen toimintaa muutosvaiheessa.

6.2.4 Muutosvaikutuksia sähköiseen taloushallintoon

Uusi kirjanpitolaki tuo mukanaan muutoksia tietotekniikkasovelluksiin. Uusi laki vaatii, että liitetietojen perustana olevat laskelmat ja asiakirjat tulee säilyttää tositteiden kaltaisina liitetietotositteina. Paperimuotoinen tasekirja poistuu kokonaan ja se korvataan sähköisellä luettelolla kirjanpidosta ja aineistosta. Asiakirjojen säilytys ja arkistointi tulee järjestää asianmukaisesti, jotta aineiston tarkastelu on mahdollista myös tilikauden jälkeen. Uusi laki antaa mahdollisuuden toimia täysin paperittomasti ja digitaalisesti.

Tietotekniikan välineiden täysimittainen hyödyntäminen parantaa kirjanpitovelvollisen ja viranomaisten välistä sähköistä tiedonsiirtoa. Vaatimuksena on, että kaikkia asiakirjoja on pystyttävä tarkastelemaan Suomesta käsin ilman viivettä. Tavoitteena on, että viranomais- tahot kehittävät järjestelmänsä mahdollisimman yksinkertaisiksi ja monitahoisiksi. Tätä varten on suunniteltu viranomaisten yhteistä tilinpäätösrekisteriä, jotta tilinpäätöksen asiakirjat tulee lähettää ainoastaan yhden kerran, yhteen paikkaan.

Haastateltavien mukaan ”lakiehdotuksen periaate teknologianeutraalista sääntelystä on positiivinen asia, mutta Suomessa sovelletaan jo melko laajamittaisesti digitalisaatiota taloushallinnon toiminnoissa”. Heidän mielestään useat asiakkaat, joilla on mahdollisuus sähköiseen taloushallintoon, ovat sen jo ottaneet käyttöön. Tältä osin uuden lain ei siis katsota aiheuttavan välittömiä muutoksia kohdetilitoimiston työhön. Sähköisten asiakirjojen arkistointiin he näkevät digitalisuuden muutoksien vaikuttavan seuraavasti: ”Raporttien säilyttäminen sähköisessä yhteisarkistossa (esimerkiksi Tyvi) ei mahdollisesti enää riitä,

vaan raportit tulee arkistoida sähköisesti myös asiakaskohtaisiin kansioihin entistä johdonmukaisemmin”. Johdonmukaisuuden lisäämisen ei katsota aiheuttavan lisätyötä, vaan toimintamallien muuttamista. Haastateltavat kannattavat Verohallinnon esitystä siitä, että taloushallinnon sähköisten järjestelmien käyttöönotto veloitetaan mahdollisimman pitkälle itse laissa. Tilirexin kannalta lakivelvoitteesta hyödytään, koska tällöin ”vanhankantaisimpia ja internet -tunnistautumiseen negatiivisimminkaan suhtautuvia asiakkaita ei tarvitsisi vakuutella esimerkiksi Katso-valtuutuksen hyödyistä”, toteaa toinen haastateltavista. Haastateltavat arvioivat, että ”viranomaistahojen järjestelmien kehitys ei välttämättä valmistu samaan aikaan tilinpäätösdirektiivin soveltamisajankohdan kanssa”.

Tilirexin haastateltava johto arvelee, että ”digitalisoitumisen kehityksen vuoksi ohjelmistokustannukset lisääntyvät”. Tilitoimiston laskutettavista asiakkaista moni on tottunut vanhankantaiseen materiaalin toimitustapaan ja kirjanpidon raportointiin, jossa laskutus tapahtuu tuntiperusteisesti. Heidän mukaansa ”laskutus tulee yhä enemmän perustumaan tapahtumiin, raportteihin tai kiinteään hintaan”. Tulevaisuudessa on tärkeää osata hinnoitella konsultointi- ja muut asiantuntijapalvelut oikein, jotta tilitoimiston toiminta pystytään pitämään kannattavana. Haastateltavien mielestä tällä hetkellä eletään sopeutumisvaiheessa, jonka aikana valmistellaan irtautumista vanhoista toimintatavoista ja siirrytään yhä enemmän tulevaisuuden palveluvaatimuksien tasolle.

6.2.5 Uuden lain vaikutuksia kohdeyrityksen toimintaan

Tutkimuksen pääongelma käsittelee uuden kirjanpitolain vaikutuksia Tilirexin toimintaan. Edellisissä alaluvuissa esitettyjen alaongelmien avulla voidaan koota yhteenveto, jossa käydään läpi uuden lain mahdollisia vaikutuksia. Seuraavalla sivulla esitetty taulukko kuvaa lyhyesti lain mahdollisia vaikutuksia:

Taulukko 3. Uuden lain vaikutuksia kohdeyrityksen toimintaan

Mitä vaikutuksia lakivalmistelulla on kohdetilitoimiston toimintaan?	
Yleisesti	<ul style="list-style-type: none"> - Tulee voimaan 20.7.2015, mutta sovelletaan vasta 1.1.2016 ja sen jälkeen alkavilla tilikausilla - Lakivalmistelun hyväksymisprosessi vielä kesken; näillä muutoksilla 99 %: sti - Uudet yrityskokoluokkamäärytykset (mikro-, pien-, keskikokois- ja suuryritykset) (uusi KPL 1:4§)
Pien- ja mikroyritysten tilinpäätösraportointi	<ul style="list-style-type: none"> - Uusi erillinen asetus pien- ja mikroyritysten tilinpäätössäännöksistä - Lyhennetty tuloslaskelma- ja tasekaava pienyrityksille (PMA 2 luku) - Pysyvien vastaavien erittelyt poistuvat (PMA 2:4§) - Pakolliset liitetiedot (13 kohtaa) (PMA 3 luku) - Tasekirja poistuu -> tilalle luettelo kirjanpidosta ja aineistosta (uusi KPL 3:1§)
Erytishelpotukset mikroyrityksille	<ul style="list-style-type: none"> - Suojasatamasäännös: oikean ja riittävän kuvan antamisen vaatimuksia ei voida soveltaa mikroyrityksiin (uusi KPL 3:2§) - Suppeampi tuloslaskelma- ja tasekaava kuin pienyrityksillä (PMA 4:1-2§) - Liitetietopoikkeus: ei tietoja käyvän arvon mukaisesta arvostamisesta (PMA 4:4§) - Mikrosäätiöt ja -yhdistykset: mahdollisuus maksuperusteiseen tilinpäätökseen. Poikkeuksena olennaiset erät (uusi KPA 1:3§ & KPL 3:4§)
Liikkeenharjoittajia koskevat muutokset	<ul style="list-style-type: none"> - Maksuperusteinen kirjanpito ammatinharjoittajien tapaan (uusi KPL 1:2§ & 3:4§) - Ei vaadita erillistä tilinpäätöstä -> raportti maksuperusteisista eristä verotusta varten
Digitalisaation vaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> - Uusi kirjanpitolaki mahdollistaa täysin automatisoidun ja paperittoman taloushallinnon (uusi KPL 2 luku) - Liitetietona olevat laskelmat ja asiakirjat tulee säilyttää tositteiden kaltaisina liitetietotositteina (uusi KPL 2:5b§) - Paperiton tasekirja poistuu (uusi KPL 2:7a§) - Asiakirjojen säilytys ja arkistointi tulee järjestää asianmukaisesti -> aineistoja pitää pystyä tarkastelemaan helposti tilikauden jälkeen paikasta riippumatta (uusi KPL 2:4§ & 2:9§) - Suunnitteilla viranomaistahojen yhteinen tilinpäätösrekisteri -> ilmoitukset yhteen paikkaan yhdellä kertaa
Toimintamuutoksien soveltaminen Tilirexissä	<ul style="list-style-type: none"> - Pien- ja mikroyritysten tuloslaskelma- ja tasekaavojen soveltamisen osalta odotetaan kirjanpito-ohjelman muutoksia: todennäköisesti samat kaavat myös pien- ja mikroyrityksille - Alkuun noudatetaan vanhan tavan mukaisia tilinpäätöstoimia; vielä ei ole olemassa selkeää ohjeistusta viranomaistahojen puolelta - Hinnoitteluperusteiden kehittäminen - Henkilöstön koulutukset lähempänä ajankohtaa

6.2.6 Tutkimuksen tuotos kohdeyritykselle

Tutkimuksen yhteydessä kohdeyritykselle on laadittu tiivistelmä, jossa on lyhyesti esitetty lainvalmistelun päälinjaukset ja merkittävimmät toimintavaikutukset. Tiivistelmä on rajattu palvelemaan Tilirexin toimintaympäristöä ja sen tarkoituksena on valmistella Tilirexin henkilökuntaa muutostarpeisiin ja esitellä, mitä muutostoimenpiteitä uusi laki tulee mahdollisesti aiheuttamaan. Tiivistelmän halutaan palvelevan kohdeyritystä parhaalla mahdollisella tavalla, joten siihen on sisällytetty lyhyesti lainvalmistelun päälinjaukset, muut tilitoimiston toimintaan vaikuttavat toimenpide-ehdotukset sekä pien- ja mikroyrityksen tuloslaskelma- ja tasekaavat. Tiivistelmä noudattaa samanlaista rakennekaavaa kuin tämä opinnäytetyö.

Tiivistelmä on nimetty ”Uusi tilinpäätösdirektiivi tuo muutoksia kirjanpitolakiin”, koska monissa talousalan julkaisuissa puhutaan uudesta kirjanpitoista, esimerkiksi Tilisanomissa ”Uusi KPL” (Hirsimäki 2015, 20–21). Saman termistön käyttäminen auttaa Tilirexin henkilökuntaa seuraamaan jatkossakin saman aihealueen uutisia. Tiivistelmä on pituudeltaan seitsemän sivua ja on esitetty opinnäytetyön liitteenä (liite 3).

7 Tutkimustulosten arviointi

Tutkimustulokset arvioidaan klusteroimalla aineistoa, minkä tarkoituksena on liittää aineiston osioita toisiinsa. Työn tarkoituksena on ollut tehdä päätelmiä lainvalmistelun ja tilitoimiston toimintatapojen pohjalta, mihin teoriasidonnainen analyysi soveltuu parhaiten, koska analyysit ja päätelmät ovat muodostuneet työn edetessä. Teoria ei täysin sido analyysia, vaikka ohjaileekin pakottavien lakiehdotuksien vuoksi sen sisältöä. Pohdinnan avulla muodostetaan kehitys- ja jatkotutkimusehdotuksia. Pääluvun lopussa arvioidaan tutkimuksen uskottavuutta ja siirrettävyyttä sekä opiskelijan omaa oppimista koko opinnäytetyöprosessin ajalta.

7.1 Pohdinta

Opinnäytetyön tarkoituksena on esittää toimintamuutosehdotuksia lainvalmistelun ja tilitoimiston toimintatapojen pohjalta sekä kasvattaa opinnäytetyön laatijan osaamista ja asiantuntijuutta. Työssä haluttiin löytää ratkaisut esitettyihin tutkimusongelmiin, joiden avulla saatiin ratkaisu pääongelmaan; mitä vaikutuksia lainvalmistelulla on kohdetilitoimiston toimintaan. Pohdinnassa edetään tutkimusongelma kerrallaan ja lopuksi yhteenvedossa tarkastellaan pääongelman ratkaisua.

Tuloksien tarkastelussa kommentoidaan työn keskeisiä tuloksia. Tuloksia verrataan tietoperustaan ja haastattelujen vastauksiin. Työn aihetta ei ole vielä tutkittu kovin laajasti, joten pohdinnassa on jouduttu turvautumaan osittain olettamuksiin ja ennusteisiin. Tuloksien tarkastelu on kuitenkin haluttu pitää uskottavana, joten omien olettamuksien esille tuonti on tehty teoriaan ja haastatteluihin nojautuen.

7.1.1 Pohdintaa tutkimusongelmista ja tuotoksesta

Ensimmäisen alaongelman kautta koetetaan ratkaista, kuinka pien- ja mikroyritysten tilinpäätösraportointi muuttuu. Pien- ja mikroyrityksen tilinpäätösraportointia on uuden tilinpäätösdirektiivin myötä tarkoitus helpottaa. Lakirakenteen muutoksella kirjanpitolaista pyritään muovaamaan selkeä ja yksinkertainen. Pien- ja mikroyritykset saavat oman asetuksen, jonka tarkoituksena on toimia ohjeena pienyrittäjälle tilinpäätöksen laadinnassa. Miten työryhmä on onnistunut tässä? Kaiken kaikkiaan, haastatteluiden ja lausuntojen perusteella pienyrityksen byrokratian vähentäminen nähtiin hyvänä asiana. Muuttuvat yrityskokokriteerit tuovat mukanaan uudet yrityskoot: suur-, keskikokois-, pien- ja mikroyritykset. Yrityskokojen muuttaminen on kohdannut kritiikkiä, koska sen katsotaan jopa lisäävän byrokratiaa. Pien- ja mikroyritysten rajoja tulee seurata tarkemmin ja samoilla toimialoilla toimivien, mutta eri kokoluokkaan kuuluvien yritysten toiminnan vertaileminen vaikeutuu.

Pienyritysten lyhennetty tuloslaskelma- ja tasekaava ei tule eroamaan nykyisen kirjanpitolain mukaisista kaavoista juurikaan. Poikkeuksena pysyvien vastaavien erittely voidaan kuitenkin jättää laatimatta, mutta liitetietoihin on sisällytettävä arvostus- ja jaksotusperiaatteet, mikäli ne ovat oleellisia. Mikroyrityksille on annettu erityishelpotuksia tilinpäätöksen raportointiin, minkä vuoksi oikean ja riittävän kuvan antamisen vaatimuksia ei voida enää soveltaa tämän kokoluokan yrityksiin. Mikroyritysten lyhennetyt tuloslaskelma- ja tasekaavat ovat suppeammat kuin pienyrityksellä. Liitetietovaatimukset ovat käypään arvoon arvostamisen poistumista lukuun ottamatta samat. Pien- ja mikroyritysten tuloslaskelma- ja tasekaavan helpotuksia ei nähdä hyötynä tilitoimiston kannalta. Kirjanpito-ohjelmistoissa tuloslaskelma- ja tasekaavat noudattavat yleensä samaa linjaa. Todennäköisesti lakiehdotuksen voimaantulon jälkeen kirjanpito-ohjelmistotalot tulevat tarjoamaan yhteneviä tuloslaskelma- ja tasekaavoja pien- ja mikroyrityksille. Siten myös toimialavertailu olisi helpompaa ja mikroyritysten talous läpinäkyvämpää. Uuden lakiehdotuksen yhtenä tarkoituksena on, että tilinpäätösinformaatio laaditaan vastaanottajan näkökulmasta. Mikäli taseläpinäkyyttä heikennetään näin merkittävästi, kuinka sidosryhmät saavat riittävän kuvan pien- ja mikroyrityksen todellisesta varallisuustilanteesta? Monet tahot, esimerkiksi rahoituslaitokset, vaativat yrityksiltä yksityiskohtaisia taloustietoja. Saattaa siis olla, että tässäkin suhteessa päädytään noudattamaan vanhoja tapoja.

Uusi tilinpäätösdirektiivi sallii liikkeenharjoittajille maksuperusteisen kirjanpidon ammatinharjoittajien tapaan. Liikkeen- ja ammatinharjoittajilta ei myöskään vaadita erillistä tilinpäätöstä, vaan he laativat raportin maksuperusteisista eristä verotusta varten. Liikkeenharjoittajia koskevat ehdotukset eivät ole mielestäni helpottavia, koska he joutuvat kuitenkin laatimaan verotusta varten raportin, jossa esitetään samat tiedot kuin aiemmin. Uudesta laista ei myöskään käy ilmi, mitä tilinpäätösmallia liikkeen- ja ammatinharjoittajat noudattavat, mikäli he haluavat tehdä tilinpäätöksen. Lisäksi voi olla toiminimiä, jotka ovat kooltaan pienyrityksiä; saavatko hekin tehdä maksuperusteisen kirjanpidon ja jättää tilinpäätöksen laatimatta? Tilitoimistossa tullaan todennäköisesti ainakin alkuvaiheessa laatimaan liikkeenharjoittajallekin tilinpäätösasiakirjat kuten aiemminkin, vaihtoehtoisesti esitettävien maksuperusteisten erien erittelyn vuoksi. Samaa toimintamallia tullaan todennäköisesti noudattamaan myös mikroyhdistysten- ja säätiöiden maksuperusteisissa tilinpäätöksissä, koska on yksinkertaisempaa laatia tilinpäätösasiakirjat vanhan tavan mukaisesti. Tämä on mielestäni selkein toimintatapa, jolla varmistetaan tietojen riittävyys verotukseen. Lainvalmisteluun tarvitaan tarkennuksia liikkeenharjoittajien tilinpäätösraportointiohjeisiin, koska muutoin mielestäni liikkeenharjoittajien hallinnollisen taakan keventämisen tarkoitus ei tule toteutumaan.

Toisen alaongelman avulla koetetaan ratkaista, kuinka tilitoimiston työnjako muuttuu. Uudella lainvalmistelulla ei katsota olevan suoranaisia vaikutuksia tilitoimiston työnjakoon, vaikka se mahdollistaakin täysin digitaalisen ja paperittoman taloushallinnon. Työnjako tilitoimistossa eriytyy tällä hetkellä jatkuvasti jo muutoinkin sähköistymisen ja digitalisaation vuoksi. Tilirexin johdon mukaan työtehtävien hajauttaminen luo uusia erikoistumismahdollisuuksia tilitoimistoille. Johdonmukaisuutta tilitoimiston työhön tuovat selkeät ja yhdenmukaiset työtavat.

Kolmannessa alaongelmassa käsitellään, mitkä ovat lainvalmistelun vaikutukset sähköiseen taloushallintoon. Uusi laki mahdollistaa tietotekniikan täysimittaisen hyödyntämisen. Sen tarkoituksena on tehostaa kirjanpitovelvollisen ja viranomaisten välistä sähköistä tiedonsiirtoa. Tavoitteena on kehittää viranomaistahojen järjestelmiä mahdollisimman yksinkertaisiksi ja monitahoisiksi, mistä esimerkkinä on suunnitteilla oleva tilinpäätösrekisteri. Tämän kaltaiset helpotukset ovat tärkeitä ja selkeyttävät myös tilitoimiston toimintaa tilinpäätöksien osalta. On kuitenkin epäselvää, koska nämä suunnitelmat voidaan täysimääräisinä toteuttaa. Tilirexin johdon mielestä velvoite sähköisten taloushallinnon käyttöönottamisesta tulisi kirjata suoraan uuteen lakiin, mikä helpottaisi esimerkiksi asiakkaiden vakuuttamista esimerkiksi Katso-valtuutuksen hyödyistä sekä mahdollistaisi tilinpäätösrekisterin täysimittaisen hyödyntämisen. Tämä on mielestäni tärkeää, koska nimenomaan näillä välineillä tilitoimiston toiminta pystytään pitämään johdonmukaisena ja tehokkaana. Mielestäni on tärkeää, ettei uusi laki ole esteenä sähköistymiselle ja digitalisaatiolle, koska näillä toimialueilla kehitysvauhti on nopeaa. Sähköisten välineiden kehittäminen on mielestäni tärkeää, koska siten myös tietoturva-asiat pysyvät ajan tasalla ja arkaluontoisten tietojen käsitteleminen verkossa on turvallista.

Neljännessä alaongelmassa koetetaan ratkaista, kuinka tilitoimisto joutuu muuttamaan toimintatapojaan. Tilitoimistolle asetus voidaan nähdä haastatteluiden mukaan myös uhkana mahdollisten asiakasmenetysten muodossa, mutta vielä monelle pienelle yrittäjälle kirjanpidon tekniset toimet ja käytännön toteutus ovat liian isoja haasteita itse hoidettavaksi. Haastattelussa Tilirexin johto arvioi, että nykyiset tilitoimistoasiakkaat eivät tulisi luopumaan tilitoimistopalveluista, vaikka kirjanpitolainsäädäntöä helpotetaankin. Mielestäni tämä tulos ei olisi kovin yllättävä, sillä periaatteessa laissa oleva kirjanpidon termistö ja tulkinta pysyy samana. Tilinpäätöksen laatijalla tulee mielestäni olla ymmärrys tilinpäätöksen laatimisen periaatteista ja siitä, mitkä tilinpäätöstoimet vaikuttavat oikean ja riittävän taloudellisen kuvan antamiseen. Mikäli pienyrittäjien hallinnollista taakkaa halutaan vähentää, olisi mielestäni käytännöllisempää laatia heitä varten opas tai ohjekirja, jossa olisi selkokielisesti koko pienyrityksen tilinpäätösraportointiin liittyvät toiminnot. Kirjanpitäjän kan-

nalta merkittävää on tasekirjan poistuminen. Tasekirjan asemesta kirjanpidosta ja aineistosta tullaan laatimaan luettelo, joka voi olla täysin sähköisessä muodossa. Tämä muutos edellyttää sähköisten arkistointimenetelmien kehittämistä niin tilitoimistokohtaisesti kuin viranomaistahojenkin osalta.

7.1.2 Pohdinnan yhteenveto

Tutkimuksen pääongelma käsittää, mitä vaikutuksia uudella kirjanpitolailla on kohdetilitoimiston toimintaan. Yhteenvetona alaongelmista voidaan todeta, että tilitoimiston toiminnan kannalta uusi laki tuo yhtäältä helpotuksia ja toisaalta lisätyötä. Helpotusta voivat Tilirexin johdon mielestä tuoda kirjausperusteivaatimusten muutokset tilinpäätöksessä, koska ne vähentävät tehtävän työn määrää. Lisätyötä tuonevat liitetietovaatimukset esimerkiksi maksuperusteisessa tilinpäätöksessä, koska vaadittavat jaksotukset saattaisi olla liitetietoja yksinkertaisempaa toteuttaa. Lainvalmistelussa korostetaan myös yrittäjän vastuun lisäämistä, mikä tilitoimiston kannalta saattaa aiheuttaa hankaluuksia vastuunrajauskysymyksissä. Mielestäni Tilirexin johdon esittämä kysymys vastuunjaosta edellyttäisi tarkennusta työryhmältä.

Tutkimuksen perusteella uudella kirjanpitolailla ei olisi välittömiä vaikutuksia kohdetilitoimiston toimintaan eikä sen käytännön vaikutuksia osata vielä arvioida kovin hyvin. Tutkimustuloksissa kuvattu ”Taulukko 3.” kuvaa tiivistettynä muutoksia ja ehdotettuja toimintamuutoksia. Uuden lain mukanaan tuomat muutokset tulevat konkreettisiksi vasta vuoden 2017 alussa, joten tilitoimistolla on aikaa valmistautua muutoksiin. On tärkeää, että avoimiin kysymyksiin saadaan tarkennus, sillä muutoin helpotukset voivat muuttua hankaluuksiksi. Tällä hetkellä odotellaan lain lopullista rakennetta sekä muiden tahojen, esimerkiksi ohjelmistotalojen ja Verohallinnon tarkempia ohjeistuksia.

7.2 Kehitys- ja jatkotutkimusehdotukset

Pohdinnassa nousi esille uuden tilinpäätösdirektiivin päätarkoituksen, pienten yritysten hallinnollisen taakan keventämisen, toteutuminen todellisuudessa. Uusi asetus koskien pien- ja mikroyritysten tilinpäätössäännöstöjä selkeyttää lakirakennetta ja helpottaa pienyrittäjiä löytämään vaadittavan tilinpäätösinformaation. Useimmat pienyrittäjät eivät kuitenkaan ole taloushallinnon moniosaajia eivätkä siten hallitse lakipykälien soveltamista. Oman kokemukseni mukaan pienyrittäjät kaipaavat yksinkertaisia ja selkokielisiä ohjeita, jotka käytännönläheisesti auttavat heitä toimimaan oikein. Monelle pienyrittäjälle näin mitava lakiuudistus voi tuottaa pikemminkin päänvaivaa kuin helpotusta. Mielestäni julkishallinnon tulisi laatia selkokieliset ohjekirjat tilinpäätösinformaatiosta pien- ja mikroyrityksille sekä liikkeen- ja ammatinharjoittajille.

Uuden kirjanpitolain tuomista muutoksista tiedottaminen jäänee useimmiten tilitoimiston tehtäväksi. Monet tilitoimiston asiakkaat saattavat olettaa, että tilitoimisto hoitaa muutostoimenpiteet heidän puolestaan, eivätkä tiedosta, että vastuu on todellisuudessa kirjanpitolovelvollisella – eli yrittäjällä. Tilitoimiston kannattaisi harkita informaatiotiedotteen jakamista asiakkaille, jotta myös vastuunjaon merkitystä voidaan korostaa.

Lain muutos vaikuttanee tietoteknisiin toimintoihin automatisoinnin ja sähköisen raportoinnin mahdollisuuksien lisääntymisen kautta. Kohdetilitoimiston on tärkeää ottaa ajoissa selvää, tarvitaanko mahdollisesti uusia järjestelmiä, lisenssejä tai vastaavia, jotta henkilöstöä ja asiakkaita voidaan ohjeistaa ajoissa. Tilirexin johto tai joku muu asiaan valtuutettu henkilö voisi mielestäni laatia esimerkiksi lyhyen toimintasuunnitelman, josta käy ilmi tarvittavien toimenpiteiden sisältö, toimeenpanotapa ja aikataulu.

7.3 Tutkimuksen uskottavuus ja siirrettävyys

Tutkimuksen tietoperusta on kerätty eettistä menettelytapaa noudattaen, jotta työ noudattaisi hyvää tieteellistä käytäntöä. Tämän osoittaa lähdeviittausten merkitseminen ja objektiivisuus teoriaosuuden viittauksissa. Työ on toteutettu lyhyellä aikavälillä, joten työn tutkimus on tästä syystä rajattu kohdetilitoimiston tarpeiden mukaiseen tarkoitukseen. Tutkimuksen tuloksien merkittävyyttä heikentää lainvalmistelun keskeneräisyys, mistä huolimatta työstä pyrittiin rakentamaan eheä kokonaisuus.

Lainvalmistelun keskeneräisyys sekä tutkimuksen rajaaminen kohdeyritykseen hieman heikentävät tutkimuksen uskottavuutta ja yleistettävyyttä. Tutkimuksen aihe valittiin, koska sitä ei ole vielä kohdeyrityksen kannalta tutkittu. Kohdetilitoimiston kannalta tutkimus voidaan nähdä uskottavana, koska tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset perustuvat kohdetilitoimiston toimintaan ja johdon näkemyksiin. Tutkimuksen haastattelut olivat riittäviä ja totuudenmukaisia, koska tutkimus nimenomaan koski Tilirexin toimintaa. Tutkimuksen siirrettävyyttä voidaan pitää mahdollisena, mikäli tutkimusta hyödyntävä tilitoimisto on toimintaympäristöltään ja -tavoiltaan samankaltainen kuin Tilirex. Tutkimuksen johtopäätökset ovat hyvin yleistettävissä, joten tutkimuksen tulokset eivät ole täysin sidottuna tämän tutkimuksen kohdeyritykseen.

7.4 Oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyöprosessin läpikäyminen kolmessa kuukaudessa on sisältänyt paljon erilaisia vaiheita. Koko prosessin alussa oli hieman vaikeaa hahmottaa, miten ja mistä pitää aloit-

taa. Osallistuminen opinnäytetyöleirille ja myöhemmin opinnäytetyösuunnitelman tekeminen auttoivat jäsentelemään aihetta ja siihen vaadittavan taustatyön tekemistä. Sain ohjaajaltani hyviä vinkkejä, joiden avulla suunnitelman tekeminen helpottui merkittävästi. Itselleni työn kannalta tärkeitä seikkoja olivat tutkimusongelmien jäsentely, aikataulutus ja sisällysluettelon laatiminen. Tutkimusongelmien jäsentely auttoi pysymään koko prosessin ajan ”aiheessa” ja sen avulla olen myös laatinut tutkimuksen haastattelut. Aikataulutus oli tärkeää, jotta pystyin seuraamaan omaa etenemistäni. Aikatauluissa pysyminen oli suuri haaste ja alkuun jäin jälkeksi muutaman viikon, mikä loppuvaiheessa kostautui stressaavana loppukirinä. Syy kiireeseen oli huono valmistautuminen siihen, että hyvän tekstin kirjoittaminen vie paljon aikaa. Sisällysluettelon laatiminen auttoi työn rakenteen hahmottamisessa ja aikataulutuksen laatimisessa. Rakenteen avulla pystyin jäsentelemään, mitä piti olla tehtynä mihinkin mennessä. Työn edetessä viikkoaikataulu muuttui joustavammaksi: Tärkeintä oli pysyä laskuissa siitä, kuinka monta sivua minäkin päivänä täytyy tehdä, jotta työ valmistuu aikataulun mukaisesti. Valmistuminen Haaga-Heliasta ennen ke-sää oli itselleni tärkeä tavoite, joka motivoi koko prosessia.

Teoriaperustaa oli ajoittain hankalaa täysin ymmärtää, sillä lakipykälien tulkitseminen on ajoittain vaikeaa. Tulkitsemista hankaloitti myös kokemattomuus alan käytännöistä ja prosesseista. Koin erittäin hankalaksi tutkimuksen rakennekaavojen soveltamisen omaan tutkimukseeni, koska työni ei täysin noudattanut perinteisen tutkielman rakennetta. Onneksi rakenneongelma selkiytyi opinnäytetyöprosessin edetessä ja työstä saatiin ehjä kokonaisuus. Mielestäni kehityin ammatillisesti koko tutkimusprosessin ajan. Pääsin perehtymään asiakokonaisuuteen, joka tulee koskemaan kaikkia kirjanpitovelvollisia. Työskenteleminen itse kohdeyrityksessä, joten johtajien haastattelut antoivat paljon hyviä näkökulmia ja opinnäytetyön asioita Tilirexin toimintaperiaatteista. Tutkimuksen aiheen kannalta sain paljon uutta tietoa muuttuvasta kirjanpitoalasta ja uuden lain mahdollisista vaikutuksista tilitoimiston toimintaan. Opinnäytetyöprosessin kannalta opin paljon laadullisen tutkimuksen menetelmistä ja projektinhallinnan tärkeydestä. Suurin osa kirjoittamisesta jäi viimeiselle kolmelle viikolle, joten ajanhallinnan suhteen olisin voinut olla itseäni kohtaan ankarampi. Lisäksi huomasin, että alussa tuotin tekstiä liian hitaasti ja turhan yksityiskohtaisesti. Tämän vuoksi jouduin työn loppuvaiheessa keskittymään enemmän tekstin tuottamiseen, jotta työni olisi varmasti valmistunut aikataulussa. Kirjoitusprosessin loppuun kasautui paljon tarkistettavaa ja korjattavaa, mikä on mielestäni hieman heikentänyt työn kieliopillista rakennetta. Loppujen lopuksi koko opinnäytetyöprosessi on sujunut nopeasti ja hyvin. Ohjaajani ja Tilirexin johto ovat olleet suureksi avuksi työn toteuttamisessa ja laaduntarkistuksessa. Haaga-Helia ammattikorkeakoulun opinnäytetyöraportointiohjeet tukivat osaltaan työn laadullisuutta. Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessi on ollut opettavainen niin koulutuksellisella kuin ammatillisella tasollakin.

8 Lähteet

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501#O1>. Luettu: 22.4.2015.

eTasku Solutions 2015. Yrityksille. Luettavissa: <http://www.etasku.fi/yrityksille/>. Luettu: 17.4.2015.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) N:o 34/2013 tietyntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta. Annettu 26.6.2013.

Euroopan unioni 2015. EU:n oikeus. Asetukset, direktiivit ja muut säädökset. Luettavissa: http://europa.eu/eu-law/decision-making/legal-acts/index_fi.htm. Luettu 24.2.2015.

Granlund, M. & Malmi, T. 2003. Tietotekniikan mahdollisuudet taloushallinnon kehittämisessä. WSOY. Helsinki.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu 2015. Liiketalouden koulutusyksikkö. Intranet. Opinnäytetyö, AMK. ABC-pikaohje. Luettu: 9.4.2015.

Hakala, J. 2004. Opinnäytetyöopas ammattikorkeakouluille. Gaudeamus. Helsinki.

Helanto, L., Kaisaniemi, T., Koskinen, K., Kuntola, K. & Siivola, M. 2013. Taloushallinto. Nyt. – tilitoimistoammattilaisen opas sähköiseen taloushallintoon. ProCountor International Oy. Espoo.

Hirsimäki, R. 2015. Älä hätäile - liiton käsikirja uuteen kirjanpitolakiin. Taloushallintoliiton jäsenlehti Saldo, 1/2015, s. 20–21.

Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2002. 5.painos 2008. Tilastolliset menetelmät. WSOY. Helsinki.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336#L3>. Luettu: 4.3.2015.

Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339#L1P7>. Luettu: 4.3.2015.

Lahti, S. & Salminen, T. 2008. Kohti digitaalista taloushallintoa – sähköiset talouden prosessit käytännössä. WSOYpro. Helsinki.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360. Luettavissa: <http://www.edilex.fi/lain-saadanto/19680360#O3L1>. Luettu: 8.4.2015.

Säätiölaki 5.4.1930/109. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1930/19300109>. Luettu: 6.3.2015.

Taloushallintoliitto 2015. Uutisia. Taloushallintoliitto kannattaa maksuperusteiseen arvonlisäverotukseen siirtymistä. TAL lausunto maksuperusteisesta aronlisäverosta. Luettavissa: http://www.taloushallintoliitto.fi/@Bin/1833292/TAL_Lausunto_Maksuperuste_021214.pdf. Luettu: 14.4.2015.

TEM 2014. Työ- ja elinkeinoministeriö. Pienyrityshelpotukset ja vuoden 2013 tilinpäätösdiirektiivi – Kirjanpitolainsäädännön muutokset –työryhmän mietintö. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. TEM 48/2014. Työ ja yrittäjyys. Luettavissa: https://www.tem.fi/files/41224/TEMjul_48_2014_web_22102014.pdf. Luettu: 17.2.2015,

TEM 2015a. Työ- ja elinkeinoministeriö. Kirjanpitolain muutokset –työryhmän lausuntopyynnön vastaukset. Verohallinto. Luettavissa: <https://www.tem.fi/files/42336/Verohallinto.pdf>. Luettu: 8.4.2015.

TEM 2015b. Työ- ja elinkeinoministeriö. Kirjanpitolain muutokset –työryhmän lausuntopyynnön vastaukset. Suomen Yrittäjät. Luettavissa: https://www.tem.fi/files/42328/Suomen_Yrittajat.pdf. Luettu: 8.4.2015.

TEM 2015c. Työ- ja elinkeinoministeriö. Kirjanpitolain muutokset –työryhmän lausuntopyynnön vastaukset. Ernst & Young. Luettavissa: https://www.tem.fi/files/42312/Ernst_Young.pdf. Luettu: 8.4.2015.

TEM 2015d. Työ- ja elinkeinoministeriö. Kirjanpitolain muutokset –työryhmän lausuntopyynnön vastaukset. Finanssialan Keskusliitto. Luettavissa: https://www.tem.fi/files/42313/Finanssialan_Keskusliitto.pdf. Luettu: 8.4.2015.

TEM 2015e. Työ- ja elinkeinoministeriö. Kirjanpitolain muutokset –työryhmän lausunto-
pyynnön vastaukset. Taloushallintoliitto. Luettavissa: <https://www.tem.fi/files/42331/Taloushallintoliitto.pdf>. Luettu: 8.4.2015.

TEM 2015f. Työ- ja elinkeinoministeriö. Kirjanpitolain muutokset –työryhmän lausunto-
pyynnön vastaukset. Elinkeinoelämän keskusliitto. Luettavissa: <https://www.tem.fi/files/42311/EK.pdf>. Luettu: 8.4.2015.

TEM 2015g. Työ- ja elinkeinoministeriö. Kirjanpitolain muutokset –työryhmän lausunto-
pyynnön vastaukset. TILA. Luettavissa: <https://www.tem.fi/files/42333/TILA.pdf>. Luettu: 14.4.2015.

TEM 2015h. Työ- ja elinkeinoministeriö. Kirjanpitolain muutokset –työryhmän lausunto-
pyynnön vastaukset. Talusteema Oy. Luettavissa: <https://www.tem.fi/files/42332/Talusteema.pdf>. Luettu: 14.4.2015.

TEM 2015i. Työ- ja elinkeinoministeriö. Kirjanpitolain muutokset –työryhmän lausunto-
pyynnön vastaukset. Yritystutkimus ry. Luettavissa: https://www.tem.fi/yritykset/kirjanpito_kirjanpitolain_muutokset_tyoryhma_1.9.2013_-_30.11.2014. Luettu: 14.4.2015.

Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus TIEKE 2015. Foorumit ja hankkeet. XBRL-Suomi. Luettavissa: <http://www.tieke.fi/display/XBRL/XBRL+Suomi>. Luettu: 8.4.2015.

Tuokko 2014. Ajankohtaista. Säätiölaki muutoksessa 19.12.2014. Luettavissa: <http://www.tuokko.fi/ajankohtaista-fi/saatiolaki-muutoksessa/>. Luettu: 6.3.2015.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2003. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. Helsinki.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2014a. Kirjanpitolain muutokset –työryhmä, 1.9.2013 –
30.11.2014. Luettavissa: http://www.tem.fi/yritykset/kirjanpito/kirjanpitolain_muutokset_tyoryhma_1.9.2013_-_30.11.2014. Luettu: 17.2.2015.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2014b. Ministeriö. Luettavissa: <http://www.tem.fi/ministeriö>. Luettu: 24.2.2015.

Ojala, M. 5.11.2014. Tilinpäätös poistuu – pitäisikö pyytää jäämään? Tilisanomien blogi. Luettavissa: <http://tilisanomat.fi/content/tilinpaatos-poistuu-pitaisiko-pyytaa-jaamaan>. Luettu: 8.4.2015.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>. Luettu: 4.3.2015.

Oy Tilirex Ab 2014. Luettavissa: <http://www.tilirex.fi/>. Luettu: 9.4.2015.

Pihlaja, J. 2004. Tutkielman ongelmia ratkaisemaan. SOCEDA. Lahti.

Valtiovarainministeriö 2015. Hankkeet ja säädösvalmistelu. Selvitys pienyritysten maksu-perusteiseen arvonlisäverotukseen siirtymisestä. Luettavissa: <http://vm.fi/hanke?selected=ProjectId=2028>. Luettu: 14.4.2015.

Verohallinto 2014. Yritys- ja yhteisöasiakkaat. Yritys- ja yhteisöasiakkaiden tärkeät päivämäärät 2015. Luettavissa: [http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yritys_ja_yhteisoasiakkaiden_tarkeat_pai\(15856\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yritys_ja_yhteisoasiakkaiden_tarkeat_pai(15856)). Luettu: 17.4.2015.

Verohallinto 2015a. Yritys- ja yhteisöasiakkaat. Osakeyhtiö ja osuuskunta. Tuloverotus. Luettavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus. Luettu: 8.4.2015.

Verohallinto 2015b. Yritys- ja yhteisöasiakkaat. Liikkeen- ja ammatinharjoittaja. Tuloverotus. Luettavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Tuloverotus. Luettu: 8.4.2015.

Verohallinto 2015c. Syventävät vero-ohjeet. Lomakkeet. Yritys- ja yhteisöasiakkaiden lomakkeet. 63 Tilinpäätöstiedot Verohallinnolle ja kaupparekisteriin (3047). Luettavissa: [http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Lomakkeet/Yritys_ja_yhteisoasiakkaiden_lomakkeet/63_Tilinpaaatostiedot_Verohallinnolle_ja_\(14476\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Lomakkeet/Yritys_ja_yhteisoasiakkaiden_lomakkeet/63_Tilinpaaatostiedot_Verohallinnolle_ja_(14476)). Luettu: 21.4.2015.

9 Liitteet

Liite 1. Pienyrityksen lyhennetty tuloslaskelma- ja tasekaava

Pienyrityksen lyhennetty tuloslaskelma (PMA 2:1§)

T U L O S L A S K E L M A	Tilikausi
BRUTTOTULOS	0,00
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	0,00
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	0,00
Muut henkilösivukulut	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	0,00
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut	+/- 0,00
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	0,00
Satunnaiset erät	+/- 0,00
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	0,00
Tilinpäätössiirrot	+/- 0,00
Välittömät verot	-0,00
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	<u>0,00</u>

Pienyrityksen lyhennetty tase (PMA 2:4§)

T A S E	Tilikauden päättymispäivä	
V a s t a a v a a		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	0,00	
Aineelliset hyödykkeet	0,00	
Sijoitukset	0,00	
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	0,00	
Saamiset		
Pitkäaikaiset	0,00	
Lyhytaikaiset	<u>0,00</u>	0,00
Rahoitusarvopaperit		0,00
Rahat ja pankkisaamiset		<u>0,00</u>
V a s t a a v a a y h t e e n s ä		<u>0,00</u>

T A S E	Tilikauden päättymispäivä	
V a s t a t t a v a a		
OMA PÄÄOMA		
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	0,00	
Ylikurssirahasto	0,00	
Arvonkorotusrahasto	0,00	
Muut rahastot yhteensä	0,00	
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	0,00	
Tilikauden voitto (tappio)	0,00	
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	0,00	
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen	0,00	
Lyhytaikainen	<u>0,00</u>	0,00
V a s t a t t a v a a y h t e e n s ä		<u>0,00</u>

Liite 2. Mikroyrityksen lyhennetty tuloslaskelma- ja tasekaava

Mikroyrityksen lyhennetty tuloslaskelma (PMA 4:1§)

T U L O S L A S K E L M A	Tilikausi
BRUTTOTULOS	0,00
Henkilöstökulut	
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	0,00
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut	+/- 0,00
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	0,00
Tilinpäätössiirrot	+/- 0,00
Tuloverot	-0,00
Muut välittömät verot	-0,00
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	<u>0,00</u>

Mikroyrityksen lyhennetty tase (PMA 4:2§)

T A S E	Tilikauden päättymispäivä
V a s t a a v a a	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	0,00
Muut pysyvät vastaavat	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	0,00
V a s t a a v a a y h t e e n s ä	<u>0,00</u>

T A S E	Tilikauden päättymispäivä
V a s t a t t a v a a	
OMA PÄÄOMA	
Eriteltävät erät, jotka säädetty omaan pääomaan kuuluviksi mikroyritystä koskevassa laissa	0,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	0,00
Tilikauden voitto (tappio)	0,00
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	0,00
Lyhytaikainen	0,00
V a s t a t t a v a a y h t e e n s ä	<u>0,00</u>

Liite 3. Tuotos kohdeyritykselle

Emmi Palm

Tiivistelmä

1 (7)

21.4.2015

Uusi tilinpäätösdirektiivi tuo muutoksia kirjanpitolakiin

Tiivistelmän tarkoituksena on informoida Oy Tilirex Ab:n henkilökuntaa tulevista kirjanpitolain muutoksista yleisellä tasolla. Tiivistelmä on osa Emmi Palm in opinnäytetyötä Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa.

Tiivistelmän rakenne:

1. Yleistä tietoa lakivalmistelusta	1
2. Päälinjaukset.....	1
3. Muita toimenpide-ehdotuksia	3
4. Tilitoimiston kannalta oleellisia vaikutuksia	4
5. Pienyrityksen lyhennetty tuloslaskelma- ja tasekaava	5
6. Mikroyrityksen lyhennetty tuloslaskelma- ja tasekaava	6
7. Lisätietoja.....	7

1. Yleistä tietoa lakivalmistelusta

Pienyritysten hallinnollista takkaa halutaan helpottaa uuden tilinpäätösdirektiivin (2013/34/EU) myötä. Työ- ja elinkeinoministeriö on määrännyt työryhmän, joka laatii toimenpide-ehdotukset kirjanpitolain uudistamiseksi, jotta direktiivin ehdot täyttyvät Suomessa. Työssä esitetyt lakivalmistelut voivat vielä prosessin edetessä joiltain osin muuttua, mutta päälinjauksien katsotaan pysyvän ehdotetun mukaisena. Loppuraportin kommentointiaika on päättynyt 31. tammikuuta 2015 ja julkaistut kommentit näkyvät työ- ja elinkeinoministeriön internetsivuilla. Uuden direktiivin tuomat muutokset tulevat Suomessa voimaan 20. heinäkuuta 2015, mutta säädökset on tarkoituksena ottaa käyttöön vasta 1. tammikuuta 2016 ja sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Lisätiedoissa olevien osoitteiden kautta voi loppuraporttiin ja tilinpäätösdirektiiviin tutustua yksityiskohtaisemmin.

2. Päälinjaukset

Päälinjaukset on listattu työ- ja elinkeinoministeriön asettaman työryhmän loppuraportin perusteella seuraavasti:

1. Pienet ensin -periaate
2. Pienyritysten supistetut liitetiedot
3. Jäsenvaltio-optio lisähelputusten antamiseen mikroyrityksille
4. Mikroyritysten "suojasatamasäännös"
5. Tilinpäätösperiaatteiden olennaisuus
6. Pienkonsernipoikkeus
7. Kaivannaisteollisuuden ja aarniometsien puunkorjuuyhtiöiden erityisvelvoitteet
8. Kirjanpidon menetelmät, aineistot ja säilytys.

21.4.2015

1. Pienet ensin -periaatteella halutaan korostaa Euroopan unionin uutta näkemystä, jossa suositaan enemmän suurien yrityksen sijaan pieniä yrityksiä. Pienyryyksiltä ei voida vaatia enempää lisäinformaatiota kuin mitä uusi direktiivi sallii. Vaikka pienyryitys voi käyttää lyhennettyä tuloslaskelmaa ja tasekaavaa, tulee sen kuitenkin pyrkiä antamaan liitetietojen avulla oikea ja riittävä kuva taloudellisesta tilastaan. Mikäli tilinpäätöksen tiedot eivät anna oikeaa ja riittävää kuvaa yrityksen varoista, veloista, taloudellisesta asemasta sekä tuloksesta, tulee yrityksen tässä tapauksessa antaa tarvittavia lisätietoja liitetieto-osiossa.
2. Pienyryityshelpotukset keventävät pienien yrityksen tilinpäätösinformaatiovelvoitteita. Tämä tarkoittaa, että tilinpäätöksessä esitettäviä liitetietoja ei voida vaatia kuin direktiivin salliman maksimin verran. Suomessa on ehdotettu sovellettavaksi maksimin mukaisia liitetietoja, jolloin kahdeksan pakollisen liitetietokohdan lisäksi käytetään viittä muuta liitetietokohtaa. Jäsenmaille on annettu mahdollisuus soveltaa kansallisesti direktiivin mukaista lyhennettyä tuloslaskelmaa- ja tasekaavaa sekä pienien yritysten velvoitteen vapauttamista toiminta-kertomuksen laatimisen osalta.
3. & 4. Mikroyrityksen ei tarvitse laatia tilinpäätöksen liitetietoja eikä toimintakertomusta. Säännös sisältää kuitenkin ehdon taseen loppuun liitettävistä tiedoista, mikäli liitetietoja ja toiminta-kertomusta ei laadita. Mikroyritys voi lisämahdollisuutena soveltaa mikroyrityksen lyhennettyä tuloslaskelmaa- ja tasekaavaa. Mikroyrityksen erityishelpotuksien vuoksi tulee "suojasatamasäännös", joka tarkoittaa, että oikean ja riittävän kuvan antamisen vaatimuksia ei voida soveltaa mikroyrityksiin.
5. Tilinpäätösperiaatteiden olennaisuus määritellään vaatimuksiksi, joita ei tarvitse noudattaa mikäli "noudattamisen vaikutus on epäolennainen". Nämä mainitut vaatimukset koskevat kirjanpitoon merkitsemistä, arvon määrittämistä, esittämistapaa, tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja ja konsernitilinpäätöksen laatimista. Tietojen olennaisuuden merkitys tilinpäätöksessä on merkittävä tekijä tilinpäätöstietojä vastaanottavalle taholle. Jotta oikean ja riittävän kuvan ehdot täytyvät tilinpäätösinformaatiota laadittaessa, on tilinpäätöksen laatijan vastaisuudessa annettava olennaiset tiedot informaation käyttäjän näkökulmasta.
6. Uusi direktiivi vapauttaa pienet yritykset konsernitilinpäätöksen ja konsernin toimintakertomuksen laatimisesta. Tytäryhtiöt joutuvat nykyään tekemään emoyhtiön tilinpäätöstä varten lukuisia oikaisuja ja täsmäytyslaskelmia. Julkisesti noteeratut yhtiöt noudattavat IFRS-tilinpäätösstandardia, joka poikkeaa rakenteeltaan ja sisällöltään Suomen tilinpäätösstandardeista. Pienten yritysten konsernitilinpäätösvelvoitteesta on haluttu luopua kustannussäästösyistä.
7. Erillislaki koskien öljy-, kaasu- ja kaivannaisteollisuutta sekä aarniometsien hakkuuta lisätään kirjanpitolakiin. Näillä aloilla toimivien suuryritysten, on uuden pakottavan velvoitteen mukaan raportoitava vuosittain hallitukselle suoritettavat maksut jäsenmaan asettaman tavan mukaisesti, joko tilinpäätöksessä tai erillisenä dokumenttina. Raportoitavan summan vähimmäismäärä on 0,1 miljoonaa euroa.
8. Kirjanpitolaissa olevien kirjanpidon menetelmien, aineistojen ja säilytyksen säädösten muutostarpeet kohdistuvat tietoteknillisiin seikkoihin ja vanhentuneisiin käsitteisiin. Uutena vaatimuksena on tilinpäätöksen liitetietojen perustana olevien laskelmien ja asiakirjojen säilyttäminen tositteiden kaltaisina liitetietotositteina. Paperimuotoinen tasekirja korvataan luettelolla kirjanpidosta ja aineistosta. Vaatimuksena on, että kaikkia kirjanpitoja ja aineistoja on pystyttävä tarkastelemaan Suomesta käsin ilman viivettä. Tämän seurauksena kirjanpito ja aineistot on säilytettävä luotettavassa sähköisessä muodossa paremman tarkasteltavuuden vuoksi.

21.4.2015

3. Muita toimenpide-ehdotuksia

Työ- ja elinkeinoministeriön asettama työryhmä on esittänyt muita toimenpiteitä seuraavasti:

1. Kirjanpitolainsäädännön rakenteen yksinkertaistaminen
2. Uudet yrityskokoluokkamääritykset
3. Tulevaisuuden teknologianeutraalisuus
4. Pääomalainen merkitsemisperiaatteen uudistaminen
5. Mahdollisuus kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltamiseen rahoitusvälineiden ja sijoituskiinteistöjen sekä rahoitusleasingsopimusten tilinpäätöskäsittelyssä

1. Kirjanpitolain rakenteeseen ja sisältöön on jouduttu ehdottamaan direktiivin tuomien säännösten ja teknologian kehityksen vuoksi merkittävä määrä muutoksia. Rakenteen yksinkertaistamiseksi myös ministeriöasetuksien kaltaiset säännöt koskien kirjanpidon eri aihealueita kumotaan ja siirretään suoraan lakiin. Merkittävimmät muutokset koskevat pien- ja mikroyritysten tilinpäätöksen sisältöä, josta työryhmä haluaa tehdä oman erillisen asetuksen.

2. Yrityskokojen määrittely on laadittu direktiivin pakottavuuden vuoksi uusiin raja-arvoihin. Uudet yrityskoot ovat pienyritykset, mikroyritykset, suuryritykset ja keskikokoisytykset.

	Suuryritys	Keskikokoisytytys	Pienyritys	Mikroyritys
Liikevaihto	40 MEUR	40 MEUR	12 MEUR	0,70 MEUR
Taseen loppusumma	20 MEUR	20 MEUR	6 MEUR	0,35 MEUR
Henkilöstön lkm	250	250	50	10
Ehdot	Tilinpäätöspäivänä kaksi raja-arvoa saa ylittyä	Tilinpäätöspäivänä vain yksi raja-arvoista saa ylittyä	Tilinpäätöspäivänä vain yksi raja-arvoista saa ylittyä	Tilinpäätöspäivänä vain yksi raja-arvoista saa ylittyä

3. Kirjanpitologisten ratkaisujen kehittämiseen uusi direktiivi ei suoraan tuo pakottavia velvoitteita, mutta kannustaa jäsenmaita sähköisten työvälineiden kehittämiseen julkisella tasolla. Tämä tarkoittaa, että viranomaistahojen järjestelmiä halutaan tulevaisuudessa kehittää mahdollisimman yksinkertaisiksi ja monitahoisiksi. Työryhmän esittämä yhteinen tilinpäätösrekisteri helpottaisi kirjanpitovelvollisen tilinpäätöksen aiheuttamaa työmäärää, koska tällöin informaatio voidaan toimittaa yhdellä kertaa yhteen tietokantaan. Näin mittavien muutosehdotuksien suunnittelu ja toteutus vie laajalti aikaa, mutta työryhmä on huomionnut tulevaisuuden mahdollisuudet muokkaamalla kirjanpitolakia, jotta tämän kaltaiset toimet on mahdollista ottaa käyttöön tulevaisuudessa. Kehityshankkeet (mm. TALTIO-tapahtumatiedosto ja XBRL-raportit) ovat vielä kehitysasteella ja jää nähtäväksi pystytäänkö nämä ottaa käyttöön samanaikaisesti lain voimaantulon kanssa.

4. Nykyisen osakeyhtiölain 21.7.2006/624 12 luvun mukaan pääomalaina merkitään taseeseen erillisenä eränä ja voidaan palauttaa sen antajalle vain 12 luvun 1 pykälässä säädettyjen määräysten täytyttyä. Pääomalainan sijoittamiseen taseessa ei ole annettu tarkempia sääntelyitä ja työryhmä on erimielisyyksien kautta päättänyt, että kyseinen erä voidaan sijoittaa joko omaan pääomaan tai vieraaseen pääomaan. Sijoittamisessa erityisen tärkeää on tarkastella sopimuksen kaikkia tosiasiallisia ehtoja, jotta oikean ja riittävän kuvan antamisen ehdot täyttyvät. Työryhmän lopputuloksena on, ettei lakiin tulla sisällyttämään uutta säännöstöä pääomalinainojen sijoittamisesta.

21.4.2015

5. Pien- ja mikroyritystä suuremmat yhtiöt saavat helpotuksia rahoitusvälineiden ja sijoituskiinteistöjen arvostamisessa. Uuden säännöksen mukaan pörssiarvopaperit, muut rahoitusvälineet ja sijoituskiinteistöt voidaan tilinpäätöksessä arvostaa käypään arvoonsa IFRS-standardien mukaisesti. Rahoitusleasingsopimuksen koneet tai laitteet tulee merkitä jatkossa yrityksen tilinpäätökseen, vaikka yritys ei suoranaisesti omista kohdetta. Nämä muutokset helpottavat ja yhtenäistävät konsernitilinpäätöksen laatimista.

4. Tilitoimiston kannalta oleellisia vaikutuksia

Mitä vaikutuksia lakivalmistelulla on tilitoimiston toimintaan?	
Yleisesti	<ul style="list-style-type: none"> - Tulee voimaan 20.7.2015, mutta sovelletaan vasta 1.1.2016 ja sen jälkeen alkavilla tilikausilla - Lakivalmistelun hyväksymisprosessi vielä kesken; näillä muutoksilla 99 %: sti - Uudet yrityskokoluokkamääritykset (mikro-, pien-, keskikokois- ja suuryritykset) (uusi KPL 1:4§)
Pien- ja mikroyritysten tilinpäätösraportointi	<ul style="list-style-type: none"> - Uusi erillinen asetus pien- ja mikroyritysten tilinpäätössäännöksistä - Lyhennetty tuloslaskelma- ja tasekaava pienyrityksille (PMA 2 luku) - Pysyvien vastaavien erittelyt poistuvat (PMA 2:4§) - Pakolliset liitetiedot (13 kohtaa) (PMA 3 luku) - Tasekirja poistuu -> tilalle luettelo kirjanpidosta ja aineistosta (uusi KPL 3:1§)
Erytishelpotukset mikroyrityksille	<ul style="list-style-type: none"> - Suojasatamasäännös: oikean ja riittävän kuvan antamisen vaatimuksia ei voida soveltaa mikroyrityksiin (uusi KPL 3:2§) - Suppeampi tuloslaskelma- ja tasekaava kuin pienyrityksillä (PMA 4:1-2§) - Liitetietopoikkeus: ei tietoja käyvän arvon mukaisesta arvostamisesta (PMA 4:4§) - Mikrosäätiöt ja -yhdistykset: mahdollisuus maksuperusteiseen tilinpäätökseen. Poikkeuksena olennaiset erät (uusi KPA 1:3§ & KPL 3:4§)
Liikkeenharjoittajia koskevat muutokset	<ul style="list-style-type: none"> - Maksuperusteinen kirjanpito ammatinharjoittajien tapaan (uusi KPL 1:2§ & 3:4§) - Ei vaadita erillistä tilinpäätöstä -> raportti maksuperusteisista eristä verotusta varten
Digitalisaation vaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> - Uusi kirjanpitolaki mahdollistaa täysin automatisoidun ja paperittoman taloushallinnon (uusi KPL 2 luku) - Liitetietona olevat laskelmat ja asiakirjat tulee säilyttää tositteiden kaltaisina liitetietotositteina (uusi KPL 2:5b§) - Paperiton tasekirja poistuu (uusi KPL 2:7a§) - Asiakirjojen säilytys ja arkistointi tulee järjestää asianmukaisesti -> aineistoja pitää pystyä tarkastelemaan helposti tilikauden jälkeen paikasta riippumatta (uusi KPL 2:4§ & 2:9§) - Suunnitteilla viranomaistahojen yhteinen tilinpäätösrekisteri -> ilmoitukset yhteen paikkaan yhdellä kertaa
Toimintamuutoksien soveltaminen Tilirexissä	<ul style="list-style-type: none"> - Pien- ja mikroyritysten tuloslaskelma- ja tasekaavojen soveltamisen osalta odotetaan kirjanpito-ohjelman muutoksia: todennäköisesti samat kaavat myös pien- ja mikroyrityksille - Alkuun noudatetaan vanhan tavan mukaisia tilinpäätöstoimia; vielä ei ole olemassa selkeää ohjeistusta viranomaistahojen puolelta - Hinnoitteluperusteiden kehittäminen - Henkilöstön koulutukset lähempänä ajankohtaa

21.4.2015

5. Pienyrityksen lyhennetty tuloslaskelma- ja tasekaava

Pienyrityksen lyhennetty tuloslaskelma (PMA 2:1§)

TULOSLASKELMA	Tilikausi
BRUTTOTULOS	0,00
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	0,00
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	0,00
Muut henkilösivukulut	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	0,00
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut	+/- 0,00
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	0,00
Satunnaiset erät	+/- 0,00
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	0,00
Tilinpäätössiirrot	+/- 0,00
Välittömät verot	-0,00
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	<u>0,00</u>

Pienyrityksen lyhennetty tase (PMA 2:4§)

TASE	Tilikauden päättymispäivä
Vastavaa	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	0,00
Aineelliset hyödykkeet	0,00
Sijoitukset	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	0,00
Saamiset	
Pitkäaikaiset	0,00
Lyhytaikaiset	<u>0,00</u>
Rahoitusarvopaperit	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	<u>0,00</u>
Vastavaa yhteensä	<u>0,00</u>

TASE	Tilikauden päättymispäivä
Vastattavaa	
OMA PÄÄOMA	
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	0,00
Ylikurssirahasto	0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00
Muut rahastot yhteensä	0,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	0,00
Tilikauden voitto (tappio)	0,00
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	0,00
Lyhytaikainen	<u>0,00</u>
Vastattavaa yhteensä	<u>0,00</u>

21.4.2015

6. Mikroyrityksen lyhennetty tuloslaskelma- ja tasekaava

Mikroyrityksen lyhennetty tuloslaskelma (PMA 4:1§)

TULOSLASKELMA	Tilikausi
BRUTTOTULOS	0,00
Henkilöstökulut	
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	0,00
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut	+/- 0,00
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	0,00
Tilinpäätössiirrot	+/- 0,00
Tuloverot	-0,00
Muut välittömät verot	-0,00
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	<u>0,00</u>

Mikroyrityksen lyhennetty tase (PMA 4:2§)

TASE	Tilikauden päättymispäivä
Vastavaa	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	0,00
Muut pysyvät vastaavat	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	<u>0,00</u>
Vastavaa yhteensä	<u>0,00</u>

TASE	Tilikauden päättymispäivä
Vastattavaa	
OMA PÄÄOMA	
Eriteltävät erät, jotka säädetty omaan pääomaan kuuluviksi mikroyritystä koskevassa laissa	0,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	0,00
Tilikauden voitto (tappio)	0,00
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	0,00
Lyhytaikainen	0,00
Vastattavaa yhteensä	<u>0,00</u>

21.4.2015

7. Lisätietoja

Työ- ja elinkeinoministeriön asettaman työryhmän loppuraportti luettavissa:

- Työ- ja elinkeinoministeriö. Kirjanpitolain muutokset –työryhmän lausuntopyyntöön vastaukset. Yritystutkimus ry. https://www.tem.fi/yritykset/kirjanpito_kirjanpitolain_muutokset_tyoryhma_1.9.2013_-_30.11.2014.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asettama tilinpäätösdirektiivi luettavissa:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) N:o 34/2013 tietäntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta. Annettu 26.6.2013. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32013L0034>.